

Ett års kontakter med prostitutionsenheterna (FAST)

En beskrivning av insatser till personer med prostitutionserfarenhet
(Försäljare av Sexuella Tjänster, FAST)

Delrapport 3 ur

Prostitution i Sverige –

Kartläggning och utvärdering av prostitutionsgruppernas
insatser samt erfarenheter och attityder i befolkningen

Ingrid Åkerman och Carl Göran Svedin

LUNDS UNIVERSITET

Linköpings universitet
HÄLSOUNIVERSITETET

Linköping University Electronic Press, 2012
URL: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-75366>
ISBN: 978-91-7519-924-5

Förord

Regeringen fattade 2007 beslut om 'Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål' (Skr 2007/08:167). I planens åtgärd 8 ingick 'att utvärdera och utveckla arbetet inom kommunerna som rör insatser riktade till sexköpare' samt i åtgärd 9 'utvärdera och utveckla det arbete vid socialtjänstens prostitutionsgrupper som riktar sig till de som befinner sig i prostitution'. Regeringen gav Socialstyrelsen detta uppdrag och uppdragets närmare utformning planerades under våren 2009 i ett samarbete mellan Socialstyrelsen och Linköping Universitet.

Uppdraget utformades till att bestå av fem stycken delprojekt där det första var en kartläggning av verksamheterna vilket bl.a. utgör denna delrapport 3. Under projektets gång har projektplanen modifierats utifrån målgruppens förutsättningar och därmed delprojektets genomförbarhet.

Uppdraget har genomförts av en projektgrupp under ledning av Carl Göran Svedin, professor barn- och ungdomspsykiatri med särskild inriktning mot barnmisshandel och sexuella övergrepp vid Linköpings universitet. I projektgruppen har ingått: Linda Jonsson, socionom och doktorand vid Linköpings universitet, Cecilia Kjellgren, socionom, dr.med.vet. vid Lunds universitet och lektor vid Linneuniversitetet i Växjö, Gisela Priebe, psykolog/psykoterapeut, dr.med.vet. vid Lunds Universitet samt Ingrid Åkerman, socionom och utredare.

Denna kartläggning har gjorts av undertecknad i samarbete med Carl Göran Svedin.

De svenska insatserna som görs för personer som säljer eller köper sexuella tjänster är jämförelsevis lite dokumenterade. Denna rapport är ett försök att dokumentera, dvs. registrera samtliga personer som handläggare på prostitutionsenheterna kommit i kontakt med under ett år i sin FAST verksamhet. Dokumentationen ska ge ett underlag som beskriver gruppernas arbete och de personer som enheterna under året kommit i kontakt med, vilken typ av kontakt som skapats under året och vilka insatser som personerna erhållit.

Vi vill tacka Socialstyrelsen för att vi fått möjlighet att genomföra uppdraget, och hoppas att rapporten ska bidra till en förbättrad förståelse och situation för de kvinnor och män som riskerar att hamna eller redan befinner sig i prostitution antingen som köpare eller säljare av sexuella tjänster.

Vi vill också tacka prostitutionsgruppernas personal utan vars engagemang och extra arbetstid detta projekt inte varit genomförbart.

Linköping 1 mars 2012

Ingrid Åkerman

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	2
1. SAMMANFATTNING	5
2. BAKGRUND OCH SYFTE	7
3. REDOVISNING	9
3.1 Antal rapportblad och personalsituation	9
3.2 Den första kontakten	10
3.2.1 Vem initierade kontakten	10
3.2.2 Anledning till att kontakten initieras	11
3.2.3 Var initieras kontakten	12
3.3 Beskrivning av personerna	13
3.3.1 Kön	13
3.3.2 Tidigare känd	13
3.3.3 Anhörig eller annan närstående person.	13
3.3.4 Ålder	14
3.3.5 Nationalitet/medborgarskap	14
3.3.6 Hemmavarande barn	15
3.3.7 Socialsituation – Försörjning	15
3.3.8 Prostitutionserfarenhet	16
3.3.9 Missbruk	17
3.4 Kontakterna	18
3.4.1 Typ av första kontakt	18
3.4.2 Första kontakt	19
3.4.3 Totala antalet kontakter (insatser)	20
3.4.4 Bedömning av vilken typ av insats som förekommit när utredningsåret var avslutat.	22
3.4.5 Process – från första kvartalet till årets slut	23
3.5. Kontaktförsök	27
3.5.1 Beskrivning av personerna vars insats karakteriserats som kontaktförsök	27
3.5.2 Typ av kontakt	28
3.5.3 Kontaktförsök på gatan	28
3.5.4 Kontaktförsök via mejl eller Internet	29
3.6 Råd och stöd	30
3.6.1 Beskrivning av gruppen	31
3.6.2 Typ av kontakter/insatser	31
3.7 Behandling	33
3.7.1 Beskrivning av gruppen	34
3.7.2 Kontakter/insatser	35
3.8 Kategori Gyn – gynekologisk kontakt	37
3.9 Annat	38
3.10 Kvinnor med utländsk nationalitet	38
3.11 Beskrivning av insatser med misstanke om människohandelsbrott eller koppleri	40

4. SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION

42

5. REFERENSER

46

1. SAMMANFATTNING

Syftet med kartläggningarna av ett års verksamhet vid de enheter som vänder sig till Försäljare Av Sexuella Tjänster (FAST) var att få en enhetlig och samlad bild av hur många försäljare av sexuella tjänster som prostitutionsgrupperna kommer i kontakt med under ett år och att samtidigt göra en grundläggande kartläggning av prostitutionsenheternas arbete utifrån antalet kontakter som tas under en viss tid, kontakternas karaktär och vad dessa leder till för klienten.

Specifika frågeställningar som har valts att belysas:

- Hur många personer arbetar FAST-grupperna med under ett år?
- Hur fördelar sig de olika insatser som görs?
- Hur blir man aktuell för behandling?
- Hur många av dem inleder en samtals-/psykoterapeutisk behandling?

Metod. En beskrivning av prostitutionsgruppernas målgrupper har möjliggjorts genom att varje handläggare på ett likartat sätt vid varje grupp (Göteborg, Malmö och Stockholm) som vänder sig till Försäljare Av Sexuella Tjänster (FAST) upprättat ett anonymt rapportblad på varje person de mött i sitt arbete under tidperioden 1/10 2009 – 30/9 2010, i texten kallad utredningsåret. De har sedan på rapportbladet registrerat varje kontakt/insats som de under perioden haft med denna person.

Resultat FAST. FAST-enheterna hade under rapportåret kontakt med 326 unika personer med prostitutionserfarenhet varav 237 personer (73 %) var nya under året. Av de 326 var 317 kvinnor varav nio minderåriga (< 18 år), 31 procent var att betrakta som barn eller unga vuxna, dvs. ålder 15 – 25 år och majoriteten (57 %) var i åldern 15-35 år. Trettio procent var av utländsk härkomst där kvinnor från Östeuropa dominerade.

Av de totala insatserna riktade mot säljare av sexuella tjänster gjordes 2945 insatser motsvarande 9 insatser per person under året. Dessa fördelade sig på 88 personer (27 % av samtliga) vars kontakt slutligen rubricerades som *kontaktförsök* dessa hade sammanlagt 157 kontakter (1,8 insatser per person) motsvarande 5,3 procent av samtliga kontakter. Etthundrafyrtio personers kontakter (43 % av samtliga) rubricerades som *råd och stöd* och dessa hade 1 801 kontakter (12,9 insatser per person) motsvarande 61,2 procent av samtliga kontakter. Sextio personer (18 % av samtliga) rubricerades som *behandling* och dessa hade i sin tur 905 kontakter (15,1 insatser per person) motsvarande 31 procent av samtliga kontakter. Hälften av de 60 behandlingsärendena startade under rapportåret som behandling antingen som pågående behandling (18 %) eller som nya behandlingar under året (32 %). Andra kom via tidigare bedömningssamtal och samtal (18 %) eller som nya bedömningssamtal och samtal under året (20 %). Detta innebär inte att man inte kan ha haft kortare eller längre kontakter via det uppsökande arbetet eller motiverande samtal längre tillbaka i tiden.

Rekommendationer. Med utgångspunkt i resultaten från denna delstudie vill vi lyfta följande frågor av betydelse för det framtida arbetet med att förebygga och reducera säljande av sexuella tjänster.

- Att det är en specialiserad och mångfacetterad verksamhet där delar som uppsökande verksamhet, råd och stöds och behandling har betydelse för att nå målgruppen.

- Att verksamheterna i verksamhetsplanerna riktar sig till alla som säljer sexuella tjänster men att FAST i huvudsak har kontakt med vuxna kvinnor, få minderåriga och få män.
- Att de individriktade insatserna i form av behandling och samtalsterapi kommer 18 procent av ett års besökande personer tillgodo inom FAST och att dessa konsumerade 31 procent av samtliga insatser.
- Att de som kommer till behandling och samtalsterapi oftast redan från början kommer för detta direkt eller via bedömningssamtal och introduktionssamtal.
- Att det inte finns någon liknande verksamhet som riktar sig till minderåriga i samma situation.
- Att uppmärksamma att kvinnor med utländsk nationalitet utgör 30 procent av samtliga personer under året och att dessa till allra största delen säljer sex på gatan i Stockholm och Göteborg. Att handläggarna i många fall misstänker att dessa kvinnor är offer för människohandel eller människohandelsliknande brott som t.ex. koppleri. Flera kvinnor i rapportbladen behöver stora insatser t.ex. nio utländska kvinnor i Malmö behöver 90 procent av Malmös alla råd och stöd insatser.
- Att specialiserad verksamhet mot personer som säljer sexuella tjänster bara finns i de tre storstäderna. Att liknande verksamheter borde finnas på andra orter eller att de verksamheter som finns idag får möjlighet att arbeta som dels kunskapscentrerad mot andra kommuner och ges möjlighet att ta emot personer för råd och stöd och behandling även från andra delar i landet.

2. BAKGRUND OCH SYFTE

De tre svenska prostitutionsenheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö har uppdraget att minska prostitutionen samt erbjuda stöd och hjälp både till dem som köper och de som säljer sexuella tjänster. Samtidigt är de svenska insatserna som görs för personer som säljer eller köper sexuella tjänster jämförelsevis lite dokumenterade. Det finns däremot en riklig dokumentation av ”smala” skadereducerande insatser i andra länder (IMS Socialstyrelsen, 2008). Tidigare försök till kartläggningar av gatuprostitutionen har oftast baserats på uppskattningar gjorda av respektive prostitutionsgrupp utifrån hur många prostituerade som funnits ute per kväll (SOU 2010:49). Dessa uppskattningar har visat att under perioden 1998-2008 befann sig 300-400 kvinnor varje år i gatuprostitution. Antalet kvinnor i gatuprostitutionen med utländsk bakgrund uppskattades också ökat från 20-30% 1993 (SOU 1995:15) till mer än 50 procent av alla i Göteborg och Stockholm och en fjärdedel i Malmö.

Nämnduppdraget för samtliga grupper är att minska efterfrågan vad gäller sexhandel genom att erbjuda säljare av sexuella tjänster råd, stöd och samtalsbehandling i syfte att minska prostitutionen.

Huvudsyftet med denna rapport har dels varit att få en enhetlig och samlad bild av hur många säljare av sexuella tjänster som prostitutionsgrupperna kommer i kontakt med under ett år dels att göra en grundläggande kartläggning av prostitutionsenheternas arbete utifrån antalet kontakter som tas under en viss tid, kontakternas karaktär och vad dessa leder till för klienten.

En beskrivning av prostitutionsgruppernas målgrupper har möjliggjorts genom att varje handläggare på ett likartat sätt vid varje grupp och som vänder sig till Försäljare Av Sexuella Tjänster (FAST) upprättat ett anonymt rapportblad på varje person de mött i sitt arbete under tidperioden 1/10 2009 – 30/9 2010, i texten kallad utredningsåret. De har sedan på rapportbladet registrerat varje kontakt/insats som de under perioden haft med denna person.

Specifika frågeställningar varit att belysa:

- Hur många personer arbetar FAST-grupperna med under ett år?
- Hur fördelar sig de olika insatser som görs?
- Hur blir man aktuell för behandling?
- Hur många av dem inleder en samtals-/psykoterapeutisk behandling?

2.1 Rapportblad

Forskargruppen beslutade att rapportbladen skulle vara kortfattade för att inte onödigt öka arbetsbelastningen för prostitutionsenheternas personal och därmed öka sannolikheten att få de viktigaste parametrarna korrekt nedtecknade. Instruktionen till grupperna var enkel och tanken har varit att arbetet skulle dokumenteras strukturerat och på samma sätt vid de tre prostitutionsenheterna.

De variabler som använts vid registreringen i rapportbladen för FAST var *kön, ålder, tidigare känd, anhörig, nationalitet, hemmavarande barn, boende, försörjning, prostitutionserfarenhet, missbruk, datum för första kontakt, vem som initierade kontakten, anledning till att kontakten initierades, och typ av kontakt/kontakter*. Alla kringkontakter som

handläggarna har haft med socialtjänst, rättsvårdande myndigheter mm har också registrerats. Samtliga kontakter och insatser har för varje individ räknats samman. En bedömning har gjorts om vilken typ av kontakt som förekommit mellan handläggaren och personen. I flera av FAST ärenden har också handläggaren registrerat misstänkt människohandel. Av rapportbladen framgår också det datum när personen hade sin första kontakt med prostitutionsenheten, var kontakten initierades, en beskrivning av kontakten och hur kontakten har utvecklats. Sista kontaktdatum under utredningsåret är registrerat i rapportbladet antingen som det datum då kontakten avslutades eller den 30/9 2010 om kontakten fortfarande var pågående eller om något slutdatum inte är registrerat.

Anonymitet är viktigt för att nå personer med erfarenhet av att sälja sexuella tjänster. Handläggarna gör därför minnesanteckningar men inga journaler. Ett undantag var Spiralprojektet inom Prostitutionsenheten i Stockholm som gör journaler när det gäller den medicinska delen dvs. provtagning, läkarundersökningar och andra medicinska kontakter. Den 1 januari 2010 infördes journalskrivning också för de personer som gick i behandling inom FAST programmen i Stockholm.

Samtliga som arbetar med klienter har fört rapportblad och antalet rapportblad per prostitutionsgrupp var beroende av antalet anställda under perioden. Som framgår av kartläggningen (delrapport 2) har det varit en hel del förändringar i personalsituationen under den tid som uppföljningen av prostitutionsgruppernas arbete pågått. Det har lett fram till omprioriteringar som också påverkat antalet personer grupperna kommit i kontakt med.

Kännedomen om varje individs enskilda bakgrund och omständigheter baseras på prostitutionsgruppernas information. Denna varierade beroende på vilken typ av kontakt handläggarna hade haft med personen, vilken bakgrundsinformation som utifrån kontakten och situationen var möjlig att få fram, och vad man valt att dokumentera. Det innebär att för vissa variabler var det ett relativt stort bortfall d.v.s. handläggaren har inte kunnat lämna information om variabeln eller man har noterat vet ej/okänt. I alla dessa fall har *Information saknas* registrerats vid tolkningen av rapportbladen. Det är i det här avseendet viktigt att påpeka att de är den enskilda handläggarens bedömning och uppgifter som informationsbladen baseras på och därmed tillförlitligheten i registrerade data. Framför allt i kontakterna som enbart varit kortvariga och ett fåtal gånger kan skapa osäkerhet om informationens tillförlitlighet varför information om vissa data som t.ex. missbruk och utländsk härkomst saknas i relativt många rapportblad (nationalitet 14 %, ålder 15 %, försörjning 27 % och missbruk 41 %).

I texten är den som arbetar på prostitutionsgruppen benämnd som handläggare. *Handläggaren* är den som har kontakten med den registrerade personen oavsett vilken typ av arbete som vederbörande har ansvar för inom prostitutionsgruppen och handläggaren är den som registrerat i rapportbladet. Den person (klient) som är beskriven/registrerad i rapportbladet är benämnd som *personen och säljare av sexuella tjänster alternativt*. I redovisningen av vissa variabler är materialet uppdelat i kön d.v.s. man, pojke, kvinna och flicka.

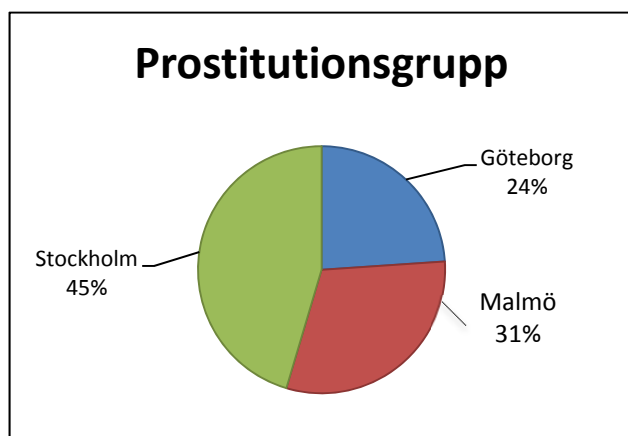
3. REDOVISNING

3.1 Antal rapportblad och personalsituation

Totalt inkom 414 rapportblad från prostitutionsenheterna. Av dessa sorterades 42 bort för att de låg utanför tidsperioden. Ytterligare 46 rapportblad sorterades bort p.g.a. att personen saknade prostitutionserfarenhet. Två tredjedelar av de personer som sorteras bort hade haft kontakt med Spiralprojektet, den medicinska enheten inom prostitutionsgruppen i Stockholm och 65 procent hade eller har haft missbruksproblem.

Efter utsortering kvarstod 326 unika personer vilket var samtliga som handläggarna hade haft kontakt med under tiden 1/10 2009 – 30/9 2010. Av dem hade 89 (27 %) varit aktuella tidigare inom verksamheterna dvs. före den 1 oktober 2009. De övriga 237 (73 %) var personer som aktualiserats som nya under utredningsåret. Om man ser på respektive prostitutionsgrupp så hade Göteborg haft kontakt med 78 personer, Malmö 100 personer och Stockholm 148 personer.

Figur 3.1. Fördelning av personer per grupp

Hur många personer som handläggarna kommit i kontakt med var naturligtvis beroende av personaltäthet och vilka kontaktytor med andra samarbetspartners som fanns inom grupperna. *Stockholm* hade under hösten 2009 och under utredningsåret en relativt stabil personalgrupp med 10,3 heltidstjänster (9,3 heltidstjänster samt chef på 50 %) förstärkt med en projektanställd samordnare för människohandel för sexuella ändamål. Anställningen upphörde 1 januari 2010. En ny handläggare projektanställdes för detta ändamål i juni 2010. Samordningen innebar att det förekom täta kontakter med polismyndigheten i Stockholm vad gäller stöd till eventuella offer för koppleri och människohandel. I samordningen ingick att vara med i polisens uppsökande arbete och som stöd till de personer som säljer sex. *Stockholm* hade i Spiralprojektet en medicinsk enhet som var en integrerad del i prostitutionsgruppen. Uppsökarna i *Stockholm* hade därmed möjlighet att erbjuda gynekologisk undersökning, läkarundersökning, psykiatrisk hjälp mm till personerna de mötte i arbetet.

I *Göteborg* hade under utredningsåret genomsnitt två heltidstjänster istället för planerade fyra. Under sommaren 2010 var verksamheten stängd under fem veckor. Detta påverkade arbetet både vad gällde det uppsökande arbetet och de behandlingsinsatser som kunnat erbjudas. Tillgängligheten hade minskat och enligt årsberättelse för 2010 hade det uppsökande arbetet mot målgruppen som annonserat om försäljning av sexuella tjänster på Internet helt bortprioriterats. Det antyder att de data som kommit fram i utvärdering och kartläggning inte motsvarar föregående års verksamhet.

Malmö hade under hela kartläggningen och tiden då personalbladen registrerades i grundbemanningen haft fyra heltidstjänster, varav två som arbetat med det uppsökande arbetet på prostitutionsstråket riktat mot personer som säljer sex. En av dessa hade också arbetat med samtalsgrupper för kvinnor intagna på en institution som tar emot missbrukande kvinnor (ProKrami). Två personer hade arbetat med uppsökande arbete på Internet genom att kontakta personer som annonserat om att de säljer sex. De hade också tagit emot personer som själva sökt sig till prostitutionsenheten. *Malmö* hade under utredningsåret satsat på uppsökande arbete på Internet och via mejl erbjudit samtal och preventionspaket. Även *Malmö* har tidvis haft en instabil personalsituation med föräldraledighet, sjukskrivningar och ledigheter för andra uppdrag

För övrig information om personalgruppernas sammansättning hänvisas till delrapport 2.

3.2 Den första kontakten

3.2.1 Vem initierade kontakten

I alla rapportblad utom tre (99 %, bortfall 1 %) fanns det registrerat vem som initierat kontakten med prostitutionsgruppen. De olika kategorier som registrerats var: *Klienten* själv (personen), *handläggaren*, *polis*, *socialtjänst*, *Spiralprojektet* (gäller bara Stockholm) och *annan*. Annan var en anhörig, vän, kriminalvården, Migrationsverket, transteam eller annat sjukvårdande team m.fl., tabell 3.1.

Totalt hade 149 personer (46 %) kommit i kontakt med prostitutionsgrupperna genom att handläggaren, den som arbetar på prostitutionsgruppen, initierat en kontakt med personen i de flesta fall i det uppsökande arbetet. Ytterligare 24 procent sökte själva kontakt medan för 29 procent så initierades kontakten (informell remiss eller remiss) av fr.a. andra myndigheter.

Tabell 3.1. Vem initierade kontakten med prostitutionsgruppen

Vem initierat kontakten	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Handläggare	46	59 %	50	50 %	53	36 %	149	46 %
Klienten (personen)	19	24 %	38	38 %	21	14 %	78	24 %
Socialtjänst	2	3 %	7	7 %	23	16 %	32	10 %
Polis	2	3 %	1	1 %	25	17 %	28	9 %
Annan	8	10 %	4	4 %	16	10 %	28	9 %
Spiralprojektet	0	0 %	0	0 %	8	5 %	8	3 %
Information saknas	1	1 %	0	0 %	2	1 %	3	1 %
	78		100		148		326	

I Göteborg initierade handläggaren kontakten med personen i 59 procent av alla rapportblad. I Malmö initierade handläggaren kontakten i hälften av rapportbladen och i Stockholm i ca 36 procent.

I Malmö tog 38 procent av personerna själva kontakt med prostitutionsgruppen. Av dessa var en tredjedel hänvisade av behandlingshemmet ProKrami. I Göteborg initierade 24 procent av personerna kontakten själva och i Stockholm var det 14 procent av personerna som tog kontakt.

3.2.2 Anledning till att kontakten initieras

Anledningen till kontakten hade registrerats i 319 rapportblad (98 %, bortfall 2 %), tabell 3.2. I sammanlagt 164 rapportblad (50 %) uppgavs att prostitution var den huvudsakliga anledningen till att kontakten initierades. I Malmö var detta anledningen i 75 procent av rapportbladen, i Göteborg 59 procent och i Stockholm 27 procent. De flesta av dessa kontakter har initierats i samband med det uppsökande arbetet på gatan eller på Internet. Spiralprojektet med möjlighet till gynekologisk undersökning och läkarkontakt hade för Stockholm blivit en inkörsport till prostitutionsgruppen. För drygt en fjärdedel av personerna i Stockholm var anledningen till första kontakt gynekologiskt relaterad.

Tabell 3.2. Anledning till kontakten

Anledning till kontakten	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
Prostitution	46	59 %	75	75 %	43	29 %	164	50 %
Gyn	0	0 %		0 %	38	26 %	39	12 %
Råd och stöd	9	12 %	12	12 %	14	10 %	35	11 %
Behandling	5	6 %	4	4 %	18	12 %	26	8 %
Polis	2	3 %	0	0 %	19	13 %	21	6 %
Annat	6	8 %	4	4 %	4	3 %	14	4 %
Information	3	4 %	2	2 %	8	5 %	13	4 %
Samtal	4	5 %	0	0 %	0	0 %	4	1 %
Våld	3	4 %	0	0 %	0	0 %	3	1 %
Information saknas	0	0 %	3	3 %	4	3 %	7	2 %
	78		100		148		326	

Andra anledningar till kontakt var att personen ville påbörja en behandling eller redan var eller hade varit i behandling.

I Stockholm blev polisen anledning till att personer kom i kontakt med prostitutionsgruppen i 13 procent av rapportbladen i samband med att personerna hade utsatts för våld, misstänkt koppleri och människohandel.

Personer som ville ha råd eller stöd i frågor som rör prostitution var en annan anledning. De allra flesta av dem var personer som själva initierade kontakten. Personer tog kontakt för att få hjälp med att komma i samtal. Andra anledningar till kontakt var ett behov av råd och stöd eller att få hjälp med att kontakta andra myndigheter t.ex. socialtjänst, Migrationsverk m.fl. Några personer hade varit utsatta för våld och behövde råd och stöd med anledning av detta. En sådan stödåtgärd kunde vara att omedelbart få hjälp till ett skyddat boende.

Annat har registrerats i 14 personblad när personen själv tagit kontakt p.g.a. av egen oro eller oro för andra, när personen vill ha hjälp av olika slag som boka tid på någon myndighet eller söka ekonomiskt stöd via fonder. Annat har också registrerats för polis, socialtjänsten eller handläggaren där, orsaken kan vara att någon annan förmedlat något till dem som gett anledning till kontakt med prostitutionsenheten.

3.2.3 Var initieras kontakten

I 297 rapportblad (91 %, bortfall 9 %), hade handläggaren registrerat var kontakten med personen initierades, tabell 3.3. Skillnader i arbetsmetod och arbetssätt hade betydelse var och hur kontakten hade initieras. Totalt sett initierades de flesta kontakterna i det uppsökande arbetet på gatan eller på Internet. Alla grupper bedrev uppsökande arbete på den ”traditionella prostitutionsgatan”. Malmö bedrev också kontinuerlig uppsökande verksamhet på Internet. Polisen mötte också kvinnor som sålde sex i sin verksamhet med att identifiera köpare av sexuella tjänster. I alla tre städerna har prostitutionsgrupperna kommit i kontakt med kvinnor som polisen identifierat genom sexannonser på Internet. Polisen har sedan initierat kontakt med handläggare på prostitutionsgruppen.

Tabell 3.3. Var initierades kontakten

Var initierades kontakten	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
På gatan/uppsökande	46	59 %	34	34 %	42	28 %	122	37 %
Prostitutionsgruppen	9	12 %	3	3 %	44	30 %	56	17 %
Telefon/mejl/sms	13	17 %	32	32 %	9	6 %	54	17 %
Spiralprojektet	0	0 %	0	0 %	22	15 %	22	7 %
Institution (Prokrami, Hvilan)	0	0 %	17	17 %	4	3 %	21	6 %
Polis	0	0 %	1	1 %	13	9 %	14	4 %
Annat	4	5 %	4	4 %	0	0 %	8	3 %
Information saknas	6	8 %	9	9 %	14	10 %	29	9 %
	78		100		148		326	

Det uppsökande arbetet på gatan var det vanligaste sättet att få kontakt med personer som sålde sex, drygt 37 procent av alla kontakter startade där, men det var stor skillnad mellan grupperna. I Göteborg startade nästan 60 procent av alla kontakter på gatan, medan motsvarande i Malmö var 34 procent och i Stockholm 28 procent. Det vanligaste sättet i Stockholm var att kontakten initierades på prostitutionsgruppen, vilket tillsammans med de personer som först kom till Spiralprojektet var registrerat i 45 procent av Stockholms rapportblad.

I Malmö initierades kontakten via telefon/mejl/sms i 32 procent av Malmös rapportblad nästan lika många som på gatan. I nitton av dessa initierades kontakten via mejl. Motsvarande i Göteborg var ca 17 procent, av dessa var alla utom en kontakt per telefon. I Stockholm var det ca 6 procent av alla kontakter, varav fem var telefonkontakt.

Malmö hade under lång tid bedrivit samtalsgrupper med Prokrami kvinnobehandling på Stenhag. Samtalsgrupperna hade haft fokus på bearbetning av kvinnornas prostitutionserfarenhet. Sjutton procent av personerna i Malmö hade kommit i kontakt med prostitutionsgruppen när de varit intagna på denna institution.

3.3 Beskrivning av personerna

3.3.1 Kön

Prostitutionsgrupperna kom i huvudsak i kontakt med kvinnor som sålde sexuella tjänster. Enligt de rapportblad som inkommit var 317 kvinnor (varav nio var flickor i åldern 15 – 17 år). Åtta var män, varav fyra från Malmö, tre från Stockholm och en från Göteborg. Dessutom finns ett par registrerat en man och kvinna. Av de nio flickorna var fyra från Stockholm fyra från Malmö och en från Göteborg.

För de nio flickorna hade kontakten initierats av socialtjänsten i tre ärenden och av polisen i tre. I två fall hade flickan själv tagit kontakt och i ett fall hade kontakten initierats av handläggaren.

Av de åtta män som finns i rapportbladen hade fyra själva initierat kontakten. I tre fall hade kontakten tagits av handläggaren och polisen hade initierat kontakt för en man.

3.3.2 Tidigare känd

I 89 rapportblad (27 %) av alla rapportblad, hade handläggaren registrerat att personen redan hade en kontakt på prostitutionsgruppen före registreringsperioden började 1/10 2009. Det innebar att resterande 237 personer (73 %) hade sin första kontakt med prostitutionsgruppen under registreringsperioden. Av de som tidigare hade en kontakt var 81 kvinnor och fyra var män. Ingen av de nio flickorna var tidigare känd.

Av de som var tidigare kända hade flera pågående behandling, andra hade återkommit efter avslutad behandling. Flera hade aktualiserats för första gången några månader innan arbetet med rapportbladen påbörjades. I Göteborg hade 36 personer haft kontakt med prostitutionsenheten före den 1/10 2009, i Stockholm var det 31 personer medan 22 personer i Malmö hade haft kontakt innan registreringen började.

3.3.3 Anhörig eller annan närstående person.

I sex av rapportbladen var den som tog initiativ till kontakten anhörig eller någon som stod personen nära. Kontakten med prostitutionsgruppen hade initierats pga. oro för en närstående person eller för att den anhöriga behövde stöd och krishjälp.

3.3.4 Ålder

I 278 rapportblad (85 5, bortfall 15 %) var åldern registrerad med en genomsnittsålder på 32 år (medianålder 30 år) och en spridning i åldrar mellan 15 år och 69 år. Personernas ålder har redovisats i intervallen 15 – 17 år, 18 – 25 år (unga vuxna) och sedan i 5-årsintervaller upptill 50 år. Alla över 50 har redovisats i ett intervall, tabell 3.4. Det var små ålderskillnader mellan personerna från de olika prostitutionsgrupperna. Totalt i alla rapportblad så var ca 31 procent unga vuxna d.v.s. 25 år eller yngre. Information saknas i ca 15 procent av rapportbladen.

En jämförelse mellan grupperna visade att personerna i Malmö hade något högre ålder än personerna i Göteborg och Stockholm. I Malmö var medelåldern 33 år med en medianålder på 30 år, i Göteborg 30 år med medianåldern 29 år och i Stockholm 32 år med medianålder 30. För sju av de åtta männen var åldern registrerad. Den yngsta var 23 år och den äldsta 42 år. Fyra var under 30 år och medelålder på de sju männen var 30 år med en medianålder på 27.

Tabell 3.4. Åldersfördelning per enhet

Ålder	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
under 18 år	1	1 %	4	4 %	4	3 %	9	3 %
18 - 25	23	30 %	26	26 %	43	29 %	92	28 %
26 - 30	17	22 %	17	17 %	22	15 %	56	17 %
31 - 35	13	17 %	8	8 %	18	12 %	39	12 %
36 - 40	5	6 %	6	6 %	17	12 %	28	9 %
41 - 45	3	4 %	14	14 %	7	5 %	24	7 %
46 - 50	2	3 %	8	8 %	5	3 %	15	5 %
över 50 år	2	3 %	6	6 %	7	5 %	15	5 %
information saknas	12	15 %	11	11 %	25	17 %	48	15 %
	78		100		148		326	

3.3.5 Nationalitet/medborgarskap

Nationalitet var redovisad i 280 (86 %, bortfall 14 %) rapportblad. De rapportblad där information saknas kom de flesta från Malmö. Alla med utländsk nationalitet var kvinnor eller flickor. I mer än hälften av rapportbladen hade handläggarna uppfattat och registrerat personerna som svensk medan trettio procent var registrerade med utländsk nationalitet. De flesta personerna med utländsk nationalitet var tillfälligt i Sverige. Majoriteten av de utländska kvinnorna var från Östeuropa, tabell 3.5.

Av de nio minderåriga flickorna som fanns registrerade hade fyra utländsk bakgrund och fyra kom från Sverige. För en flicka saknades information.

Nationaliteten var registrerad för tre män och de var alla svenskar.

Det var stor skillnad mellan prostitutionsgrupperna när det gäller nationalitet och ursprung. I Göteborg kom drygt 61 procent av alla kvinnor från annat land jämfört med 11 procent i Malmö och 27 procent i Stockholm.

Av kvinnorna i kategori Östeuropa kom nästan hälften, 48 procent, från Rumänien. Sju kvinnor kom från Polen. Sex kvinnor kom från Ryssland. Fyra kvinnor kom från respektive Estland och Ungern. Från vardera forna Jugoslavien, Kroatien, Lettland, Serbien och Slovenien kom en kvinna.

Tabell 3.5. Personernas nationalitet

Nationalitet	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
Svensk	23	29 %	58	58 %	100	68 %	181	56 %
Östeuropeisk	21	27 %	6	6 %	25	17 %	52	16 %
Nigeriansk	21	27 %	0	0 %	6	4 %	27	8 %
Övrig nationalitet	6	8 %	5	5 %	9	6 %	20	6 %
Information saknas	7	9 %	31	31 %	8	5 %	46	14 %
	78		100		148		326	

Av de 27 nigerianska kvinnorna hade sju uppehållstillstånd i Italien och fem hade uppehållstillstånd i Spanien. Övriga kvinnor kom från Albanien, Brasilien, England, Mongoliet, Irak, Thailand, Tunisien och Turkiet. Några kvinnor kom från Finland. De två kvinnorna från Albanien hade uppehållstillstånd i Frankrike respektive Spanien. I flera av de utländska kvinnornas rapportblad hade handläggaren registrerat misstanke om att kvinnan var utsatt för människohandel.

3.3.6 Hemmavarande barn

I tolv rapportblad hade handläggare registrerat att personen, som de hade haft kontakt med hade hemmavarande barn, i övriga rapportblad saknades information.

3.3.7 Social situation – Försörjning

I rapportbladet hade handläggarna noterat personens sociala situation utifrån den försörjning personen hade vid kontakttillfället. Försörjning fanns registrerat i 73 procent av rapportbladen och bland dessa var prostitution som huvudsaklig försörjning registrerat i 22 procent. Tabell 3.6 visar en stor skillnad mellan grupperna. I Göteborg var prostitution registrerad som huvudsakligt försörjning i 33 rapportblad motsvarande 42 procent och i Stockholm i 40 rapportblad motsvarande 27 procent. I Malmö fanns prostitution som huvudsaklig försörjning registrerad i endast tre rapportblad. En orsak till skillnaden kan vara att Malmö haft kontakt med färre utländska kvinnor och i gruppen svenska kvinnor var många fler försörjda genom det svenska socialförsäkringssystemet inklusive socialbidrag jämfört med Stockholm och Göteborg.

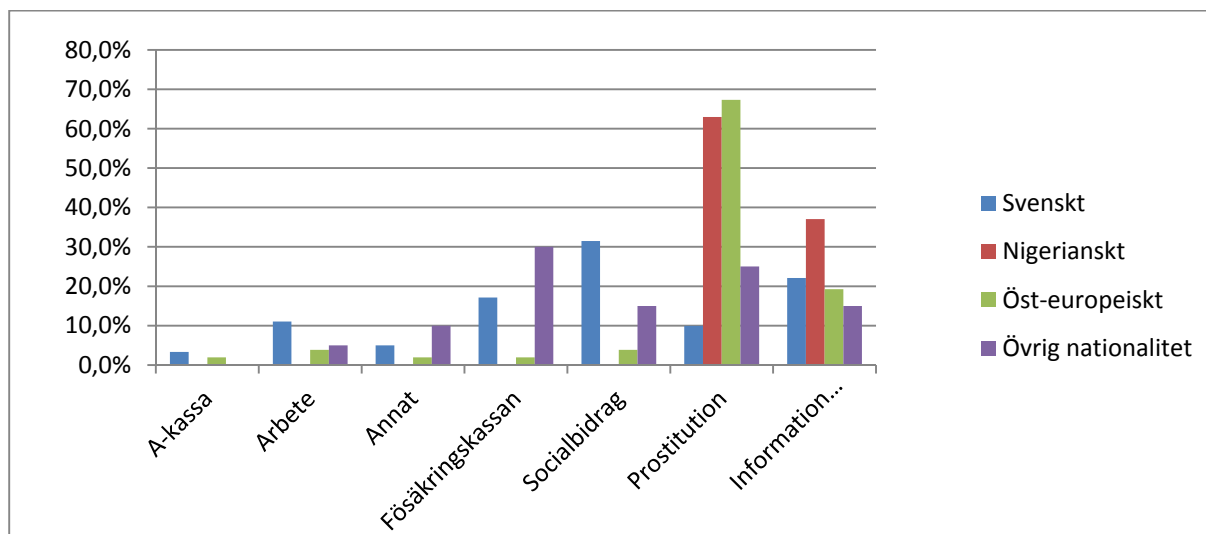
Tabell 3.6. Personernas försörjning

Försörjning	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
Prostitution	33	42 %	3	3 %	40	27 %	76	23 %
Socialbidrag	5	6 %	37	37 %	26	18 %	68	21 %
Försäkringskassa	6	8 %	27	27 %	14	10 %	47	14 %
Arbete	4	5 %	2	2 %	19	13 %	25	8 %
Annat	2	3 %	6	6 %	6	4 %	14	4 %
A-kassa	3	4 %	1	1 %	3	2 %	7	2 %
Information saknas	25	32 %	24	24 %	40	27 %	89	27 %
	78		100		148		326	

Vid jämförelse mellan personer med svensk nationalitet och utländsk framkom att i de utländska kvinnornas rapportblad hade handläggarna registrerat prostitution som huvudsaklig inkomstkälla i 57 procent av rapportbladen jämfört med de svenska där prostitution var registrerat i ca åtta procent av rapportbladen.

Försörjning var registrerad för fem män. I ett rapportblad som prostitution och i de övriga som socialbidrag eller sjukpenning.

Figur 3.2. Nationalitet och försörjning

Bland flickorna (under 18 år) var *prostitution människohandel* registrerat i ett rapportblad, *socialbidrag* i ett och i fyra saknades information. Övriga var försörjda på annat sätt.

3.3.8 Prostitutionserfarenhet

I 285 rapportblad (87 %, bortfall 13 %) hade personens *prostitutionserfarenhet* registrerats. Fem av dessa var män och tre var flickor. Under prostitutionserfarenhet hade handläggarna i tretton rapportblad motsvarande fyra procent kompletterat ja på prostitutionserfarenhet med *ja människohandel* eller bara registrerat *människohandel med eller utan frågetecken*. Av dessa

var tre flickor under 18 år resten var kvinnor. Alla hade utländsk härkomst. I majoriteten av dessa rapportblad var polisen initiativtagare till kontakten.

Handläggarna hade i 60 rapportblad (18 %) noterat hur länge personen har varit i prostitution. Tiden varierade från alldeles nyligen till 44 år. I 41 rapportblad var mer än tre år registrerat. Majoriteten av dessa var svenska kvinnor över 30 år med missbruk och försörjning via försäkringskassa eller socialbidrag. Information om prostitutionserfarenhet saknas i 41 personblad (13 %). Det innebär att handläggaren antingen inte registrerat något på denna fråga, svarat vet ej eller inget känt. I de personblad där handläggaren inte gett besked om prostitutionserfarenhet så har de registrerat anledning till kontakt som *gyn* i 15 personblad, *prostitution* i åtta personblad, *information och råd och stöd* i nio personblad. De flesta personerna hade handläggarna träffat en enstaka gång och några var anhörig till prostituerad. Tre personer hade haft behandlingskontakt två av dem med ett stort antal insatser.

3.3.9 Missbruk

Handläggarna hade registrerat *Ja*, eller *Nej* för missbruk. I många av dessa rapportblad hade också noterats vad missbruket bestod av. I 41 procent av rapportbladen saknades information, tabell 3.7. I 11 rapportblad fanns tidigare missbruk registrerat, dessa är rubricerade som *nej* i tabellen.

I hela gruppen hade 96 personer (29 %) ett registrerat pågående missbruk. Bland de 107 fanns tre flickor och en man. 85 personer missbrukade eller hade missbrukat någon form av narkotiskt preparat, ofta också alkohol.

Malmö hade flest registrerade missbrukare. De utgör 44 personer vilket är 44 procent av alla Malmös registrerade personer. I Stockholm hade 40 personer (27 %) och i Göteborg 12 personer (15 %) ett registrerat missbruk. Att procenten missbruk i Göteborg är lägre berodde sannolikt på den stora gruppen utländska flickor och kvinnor. Handläggaren hade där bara registrerat missbruk i tre rapportblad. Av de 96 med registrerat missbruk var majoriteten svenskar (81 %) medan missbruket bland de utländska personerna var betydligt lägre (13 %). Bland de utländska personerna *saknades information* i 35 rapportblad och i tio rapportblad var missbruk registrerat med *Nej*.

Tabell 3.7. Registrerat missbruk.

Missbruk	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
Ja	12	15 %	44	44 %	40	27 %	96	29 %
Nej	18	23 %	16	16 %	62	42 %	96	29 %
Information saknas	48	62 %	40	40 %	46	31 %	134	41 %
	78		100		148		326	

3.4 Kontakterna

3.4.1 Typ av första kontakt

Kontakten med personerna sker på många olika sätt och beskrevs i rapportbladen utifrån handläggarens egen uppfattning av vad kontakten inneburit. Datum för första och sista kontakt fanns registrerat i rapportbladet. Om kontakten var registrerad som pågående när utredningsåret tog slut d.v.s. den 30 september 2010 så beskrevs kontakten som pågående.

Kontakten med handläggaren kan förändras över tid men den första kontakten registrerades alltid som ”*första kontakt*”. Om kontakten sedan förändras registrerades denna som en *andra kontakt* eller *tredje kontakt*. I varje rapportblad hade sedan gjorts en sammanfattande bedömning av alla kontakter i det enskilda ärendet dvs. vilken typ av insats som handläggaren gjort. Detta gav oss en möjlighet att beskriva processen i rapportbladen. Ett exempel på detta: en kontakt som börjar med ett kontaktförsök i det uppsökande arbetet på gatan. Ett informerande samtal uppstod och när handläggaren och personen träffades nästa gång på gatan övergick kontakten i ett stödjande samtal där personen ville ha hjälp med något. Kontakten ändrade då karaktär från kontaktförsök till råd och stöd.

Det finns många olika beskrivningar i rapportbladen på hur kontakten gått till. I bearbetningen av materialet har vi valt att kategorisera svaren enligt följande:

- *Kontaktförsök* innebar att handläggaren hade haft en första kontakt där handläggaren presenterat sig och gett information om prostitutionsgruppens verksamhet och om vad verksamheten kunde erbjuda för tjänster. I detta sammanhang lämnade handläggaren också ut visitkort, informationsbroschyrer mm. Kontaktförsök innebar också att handläggaren hade haft ett informellt samtal på ett fik eller att personen blivit körd hem eller till något skyddat boende. I samband med att kontakten skapades kunde personen få hjälp med att boka tid på prostitutionsgruppen eller någon annan myndighet. Det kontaktskapande arbetet benämndes som kontaktförsök då målsättningen med kontaktförsöket var att etablera en hållbar kontakt. Ett kontaktförsök som hade använts av handläggarna i Malmö var att erbjuda personerna preventionspaketet i hälsofrämjande syfte och att motivera personen till fortsatt kontakt.
- *Samtal*, var den vanligaste beskrivningen när handläggarna beskrivit den första kontakten de haft med den registrerade personen. Samtalen beskrevs inte som bearbetande samtal (psykoterapi) utan som stödsamtal, rådgivande samtal, samtal i samband med medicinsk undersökning, mm. Samtalen ledde till olika insatser, som t.ex. fortsatta stödsamtal eller hjälp med att boka tid med olika myndigheter och att delta i dessa insatser, som t.ex. vid ett nätverksmöte. Samtalen hade i Stockholm också beskrivits som bedömningssamtal som en del av arbetsmetoden i Stockholm. Två till tre bedömningssamtal genomfördes innan beslut tas om personen skall gå i behandling. Samtalet som handläggaren registrerat kategoriseras vid den slutliga bedömningen som kontaktförsök, råd och stödsinsats eller behandling beroende på samtalet art och vilken bedömning handläggaren gjort.
- *Råd och stöd* var en beskrivning av kontakten när personen efterfrågar hjälp av något slag. De råd och stöd personen fått kan se väldigt olika ut i de olika rapportbladen, allt

ifrån några kontakter i form av akut hjälp till en lång serie kontakter som innebar stödsamtal och/eller kontakter med andra myndigheter och organisationer. Kontakten kan ske via ett personligt möte eller via mejl/telefon/sms. I råd och stödkontakten förekom insatser som på sikt kan förändra personens situation. Sådana insatser var att hjälpa personen till en ordnad ekonomi som sjukskrivning, socialbidrag mm. Det var också hjälp till bostad eller skyddat boenden i de fall där personen varit utsatt för våld och hot. I många rapportblad, speciellt där kvinnorna hade utländsk nationalitet, hade handläggarna varit stödjande i samband med polisförhör eller följt med till rättegångar mm. I många fall ville personen finna en lösning på ett akut problem, som att överklaga beslut från socialtjänsten.

- *Gyn* innebar att personens inledande kontakt hade varit med Spiralprojektet (enbart i Stockholm). Personen gick på provtagning, träffade barnmorska, gynekolog, psykiater eller annan läkare knuten till Spiralprojektet. Den medicinska kontakten var också ett led i motivationsarbetet. Ett resultat av kontakten på Spiralprojektet kunde vara att personen remitterades till bedömningssamtal för eventuell fortsatt behandling inom prostitutionsgruppen.
- *Mejlkonversation* innebar att personens första kontakt skedde via ett introduktionsmejl från prostitutionsgruppen, som personen hade möjlighet att svara på. Ett arbetssätt som under utredningsåret enbart förekommit i Malmö. När handläggarna i Malmö i det uppsökande arbetet på nätet identifierade kvinnor och män som sålde sex, så skickade de ett mejl med information om verksamheten och erbjöd samtal och ett preventionspaket (se Del 2 kartläggning Malmö).
- *Behandling* innebar att personen under utredningsåret hade gått i någon form av bearbetande eller förändrande samtal (psykoterapi) med syfte att leda till en förbättrad livssituation, ett förbättrat mående fysiskt och psykiskt och helst en väg ut ur prostitutionen. Behandling föregicks vanligen av bedömningssamtal och en planerad samtalsserie.

3.4.2 Första kontakt

Som diagrammen visar var den ”första kontakt ” i de allra flesta rapportblad registrerad som samtal eller kontaktförsök, tabell 3.8. I Malmö beskrevs 42 procent av alla första kontakter som ett samtal jämfört med drygt 32 procent i Stockholm om man inkluderar bedömningssamtalen.

Tabell 3.8. Typ av första kontakt och prostitutionsgrupp

Första kontakt	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
Samtal	18	23 %	42	42 %	34	23 %	94	29 %
Kontaktförsök	33	42 %	12	12 %	42	28 %	87	27 %
Gyn	0	0 %	0	0 %	41	28 %	41	13 %
Råd och stöd	13	17 %	14	14 %	7	5 %	34	10 %
Behandling	9	12 %	17	17 %	6	4 %	32	10 %
Bedömningssamtal	0	0 %	0	0 %	13	9 %	13	4 %
Mejlkonversation	0	0 %	10	10 %	1	1 %	11	3 %
Annat	3	4 %	4	4 %	2	1 %	9	3 %
Information saknas	2	3 %	1	1 %	2	1 %	5	2 %
	78		100		148		326	

De flesta kontaktförsöken har uppstått i samband med uppsökande verksamhet på gatan (70 %). Övriga kontaktförsök var i de flesta fall relaterade till gatuprostitutionen som att polisen kontaktar vid misstänkt människohandel eller någon annan kontaktar med anledning av oro för person i gatuprostitution mm. Några kontaktförsök har initierats via den uppsökande verksamheten på nätet (fyra st.) eller via telefon (fyra st.).

I behandlingskategorin inräknas alla de kontakter som handläggarna vid första kontakt registrerat som behandling (13 st.), bearbetande samtal (två st.) eller gruppbehandling (17 st.). I Göteborg beskrevs ca 42 procent av första kontakterna som ett kontaktförsök. Dessa rapportblad beskrev hur handläggaren i det uppsökande arbetet framför allt på gatan (prostitutionsstråket) presenterat sig, informerat om prostitutionsgruppens arbete, lämnat information, träffat, pratat, ordnat tolk, bokat samtal och samtalat. Drygt 50 procent av de utländska kvinnorna kom i kontakt med prostitutionsenheten genom ett kontaktförsök på gatan.

I Stockholm hade personen i ca 28 procent av rapportbladen sin första kontakt på Spiralprojektet där de efterfrågat gynekologisk undersökning och provtagning. I knappt tio procent av alla rapportblad beskrevs den första kontakten som behandling. I Malmö var det sju procent som beskrevs som behandling. Samtliga dessa kvinnor hade påbörjat gruppbehandling när de var på institution. I Stockholm beskrevs nästan nio procent av första kontakten som bedömningssamtal.

3.4.3 Totala antalet kontakter (insatser)

Varje registrerad kontakt innebar en insats som handläggaren gjort på uppdrag av personen eller som handläggaren ansåg sig vara tvungen att göra pga. av personens utsatthet eller ålder. Det totala antalet insatser för varje individ som de beskrivits i rapportbladen under undersökningsåret hade vid årets slut räknats samman. Det gällde alla insatser som skett i det uppsökande (kontaktsökande), rådgivande, medicinska och behandlande arbetet. Inkluderat i det totala antalet insatser var också alla kringkontakter som handläggaren hade tagit med socialtjänst, boende, rättslig myndighet, hälsovård, Migrationsverket och annan t.ex. frivillig organisation eller fond för ekonomisk hjälp m.fl.

Varje beskriven kontakt räknades som en insats. Om det var långvarig råd och stöd kontakt, samtalskontakt eller behandlingskontakt som löpte under lång tid så räknades varje samtal,

möte, kontakt med annan som en insats. Bland rapportbladen fanns behandlingsärenden som varit pågående under hela utredningsåret. I dessa hade handläggaren i många ärenden registrerat samtal 1 g/veckan eller 2 ggr/vecka osv. Antalet arbetsveckor under året var beräknade till 44, då åtta veckor räknades bort som semester, utbildning, konferenser eller annan frånvaro som innebar att behandlingssamtalet inte blivit av. Om samtalen pågått under 6 månader dras fyra veckor bort. Om en person gått i samtalsbehandling en gång per vecka under hela utredningsåret så var det totala antal insatser 44.

Det totala antalet insatser som var beskrivna i samtliga rapportblad var 2 945. Av dessa var 535 insatser som gjorts mot andra myndigheter och organisationer som socialtjänst, boende, försäkringskassa, arbetsförmedling, Migrationsverk m.fl., tabell 3.9.

I medeltal gjordes 9,0 insatser per person under året. Flest hade Malmö som registrerat totalt 1 169 insatser, 12 insatser/person. Stockholm hade 1 112 insatser, med ett medelvärde på 7,5 insatser/person och Göteborg 664 insatser med ett medelvärde på 8,5 insatser/person.

Tabell 3.9. Totala antalet insatser under året

	Antal	Procent	Medelvärde	Spridning
<i>Göteborg</i>	664	24 %	8,5	1 – 42
<i>Malmö</i>	1169	41 %	12	1 – 77
<i>Stockholm</i>	1112	35 %	7,5	1 - 94
<i>Totalt</i>	2945		9,0	

Det totala antalet insatser som handläggaren registrerat i kvinnornas rapportblad var 2 735. Det totala antalet insatser som riktats mot de nio flickorna var 75 och i männens rapportblad var sammanlagt 134 insatser registrerade. En insats var registrerat som par. Bland männen var det stor skillnad i hur många insatser som de fått. I ett av de manliga rapportbladen genomfördes 94 samtal under utredningsåret. Mannen hade gått i behandling 2 ggr/vecka.

För drygt en tredjedel 117 personer hade handläggarna registrerat 1-2 insatser vilket var det vanligaste antalet insatser i prostitutionsgrupperna, tabell 3.10. I Stockholm hade flest rapporterades om 1-2 insatser i nästan hälften (47 %) av fallen medan det i Malmö var ungefär en fjärdedel (23 %). Över 10 kontakter under året hade 25 procent av samtliga personer haft, vanligast var detta i Malmö där 33 procent hade mer än tio kontakter.

Tabell 3.10. Totala antalet insatser per person

Kontakter per person	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
1 - 2	24	31 %	23	23 %	70	47 %	117	36 %
3 - 5	15	19 %	25	25 %	33	22 %	73	22 %
6 - 10	19	24 %	19	19 %	18	12 %	56	17 %
11 - 20	10	13 %	19	19 %	13	9 %	42	13 %
21 - 30	7	9 %	4	4 %	7	5 %	18	6 %
över 30	3	4 %	10	10 %	7	5 %	20	6 %
	78		100		148		326	

När man studerar ovanstående liksom i det följande måste man tänka på att en del av dessa korta kontakter är kontakter som etablerats i slutet på undersökningsåret och därför är dessa

korta kontakter inte renodlat ett uttryck för en man misslyckats etablera en mer varaktig kontakt.

3.4.4 Bedömning av vilken typ av insats som förekommit när utredningsåret var avslutat.

Vid undersökningsårets slut 30/9 2010 har alla kontakter bedömts utifrån vilken typ av kontakt handläggaren hade haft med personen över tid. Det innebär som tidigare sagts att en genomförd insats som bedömts som ett kontaktförsök under utredningsårets början kan under arbetets gång omdefinieras, beroende på den totala sammanvägda bilden av vilka insatser som gjorts. De beskrivna insatserna i varje rapportblad sorterades vid slutbedömningen in i följande kategorier *kontaktförsök, råd och stöd, behandling, gyn* och *annat* (V.g. se beskrivning av kategoriseringsalternativen på sidan 21).

Motivationsarbetet blev ett viktigt inslag i det uppsökande, kontaktskapande och rådgivande arbetet. Arbetet på prostitutionsgruppen kan också beskrivas som ett långsiktigt arbete där en tillsynes kort insats vid en tidpunkt kan ha stor betydelse för vad som händer i kontakten senare.

Exempel 1 (behandling): I oktober 2009 kontaktades handläggare på prostitutionsenheten med anledning av en 21-årig kvinna som var aktiv i prostitution på Internet. Kontakten initierades av socialsekreterare som fått kontakt med kvinnan genom en anhörig. Handläggaren på prostitutionsgruppen kontaktade kvinnan per telefon. En träff kom tillstånd någon månad senare. I augusti 2010 nästan ett år senare tog kvinnan kontakt igen och en behandlingskontakt 1 gång/vecka påbörjades. Denna var fortfarande pågående vid undersökningsårets slut.

Exempel 2 (råd och stöd): I det uppsökande arbetet på gatan kom handläggaren i kontakt med en 35-årig kvinna med utländsk bakgrund. Fyra gånger påträffades kvinnan i prostitution på gatan. Vid varje träff kom ett samtal igång och vid det fjärde samtalet som var rådgivande säger kvinnan att hon ville ha hjälp att lämna prostitutionen. Kvinnan vill ringa och beställa tid på prostitutionsgruppen.

Efter årets slut bedömdes majoriteten av kontakter att i huvudsak bestått av uppsökande arbete som kontaktförsök (27 %) eller råd och stöd (43 %), tabell 3.11. Insatserna fördelade sig ganska lika över grupperna med vissa skillnader såtillvida att Stockholm och Göteborg hade fler kontaktförsök än Malmö och att Råd och stöd var den dominerande insatsen i Göteborg och Malmö.

Tabell 3.11. Bedömning av typ av insats efter årets slut

Bedömning av insatser	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
Råd och stöd	41	53 %	57	57 %	42	28 %	140	43 %
Kontaktförsök	24	31 %	19	19 %	45	30 %	88	27 %
Behandling	12	15 %	22	22 %	26	18 %	60	18 %
Gyn	0	0 %	0	0 %	34	23 %	34	10 %
Annat	1	1 %	2	2 %	1	1 %	4	1 %
	78		100		148		326	

3.4.5 Process – från första kvartalet till årets slut

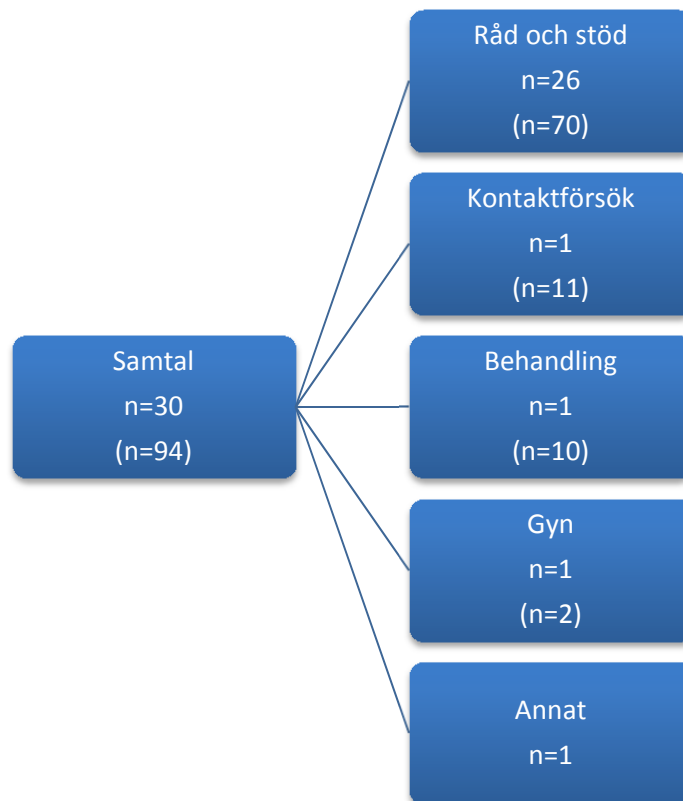
För att se hur flödet ser ut under utredningsåret beskrivs de nya kontakter som kom till enheterna under det första kvartalet (1/10 2009 – 31/12 2009) och hur de skattades vid utredningsårets slut (31/9 2010). Totalt kom 70 personer som nya kontakter under första kvartalet. Trettio bedömdes som samtal, 14 som kontaktförsök, 13 som gynekologisk kontakt, sex som råd och stöd, fyra som behandling, två som bedömningssamtal samt en som annat, där handläggaren kallats till vårdcentralen för ett informationsmöte. I nedanstående figurer finns även siffror redovisade inom parantes som är oberoende av när kontakten startades under året.

Av samtliga 30 *samtal* under första kvartalet kom 26 stycken (87 %) att fortfarande rubriceras som råd och stöd vid årets slut medan fyra kontakter rubricerades som kontaktförsök, behandling, gyn samt annat (rådgivning till anhörig), figur 3.3. Av de 30 nya kontakterna kom 21 från Malmö, åtta från Stockholm och en från Göteborg.

Av de trettio personerna hade 22 aktualiserats av handläggaren i samband med det uppsökande arbetet på gatan. Fyra personer tog själva kontakt medan det i tre fall var registrerat samtal i samband med förhör hos polisen. I 20 rapportblad var prostitution registrerat som anledning till kontakt. I rapportbladen var 3-77 insatser registrerade per person.

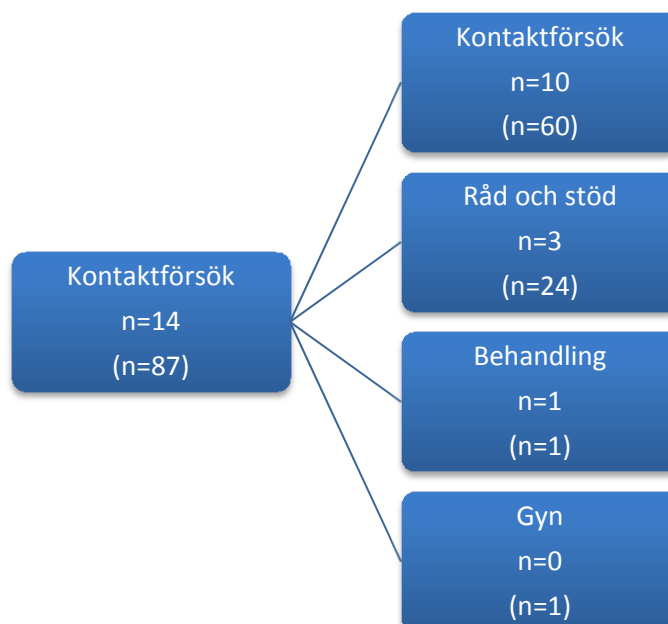

Figur 3.3. Kontakter vid årets slut som var rubricerade som samtal vid första kontakten under första kvartalet (inom parantes typ av första kontakt under hela året och vid årets slut).

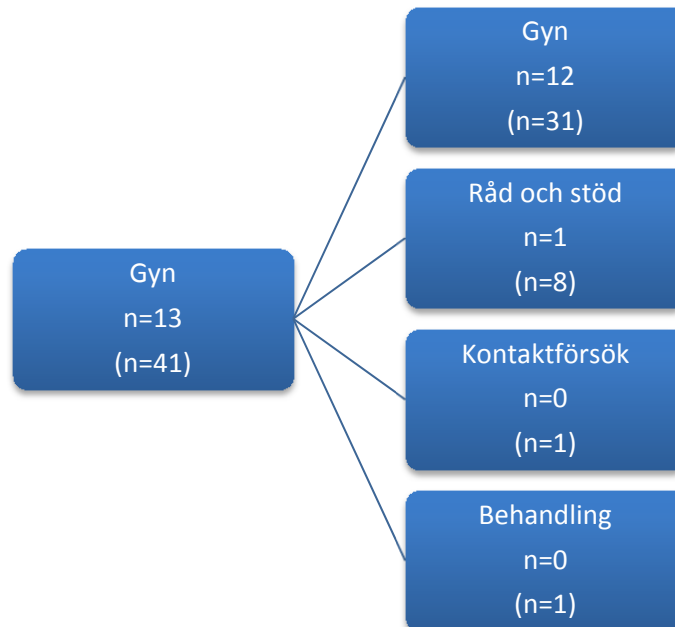
Tio av de 14 personer vars första kontakt var beskrivna som *kontaktförsök* rubricerades även som kontaktförsök vid årets slut (71 %). Även i detta fall hade majoriteten aktualiserats av handläggaren i samband med det uppsökande arbetet på gatan och i de flesta fallen var anledningen prostitutionen.

Figur 3.4. Kontakter vid årets slut som var rubricerade som kontaktförsök vid första kontakten under första kvartalet (inom parantes typ av första kontakt under hela året och vid årets slut).

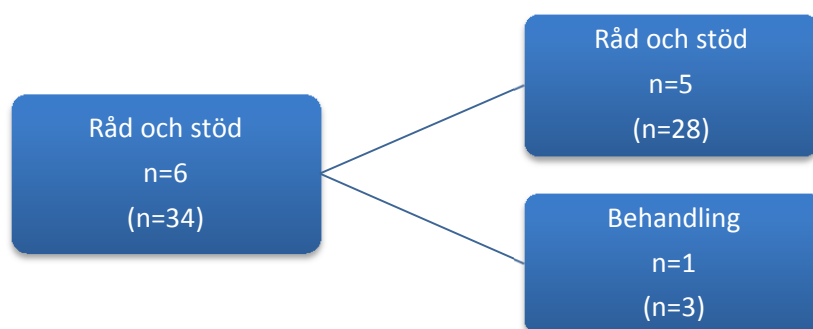
Tretton personers första kontakt var registrerad som *gynekologisk* kontakt vid första kontakt. Tolv av dessa kvarstod som gyn vid årets slut (92 %) och endast en gick över till en råd och stödkontakt, figur 3.5.

Figur 3. 5. Kontakter vid årets slut som var rubricerade som gynekologisk kontakt vid första kontakten under första kvartalet (inom parentes typ av första kontakt under hela året och vid årets slut).

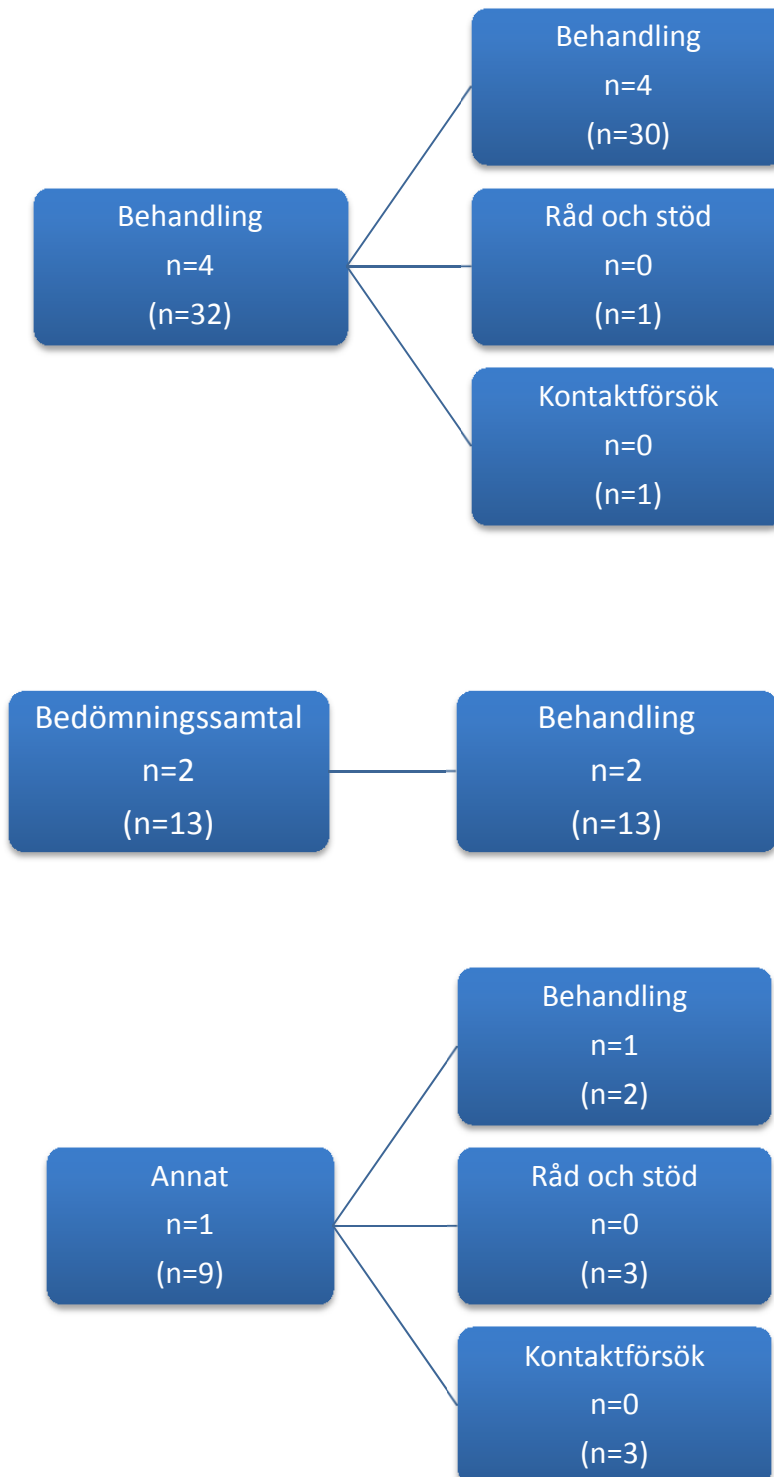
Av de 6 som rubricerades som *råd och stöd* vid första kontakten under första kvartalet kom 5 att fortsatt vara bedömda som råd och stöd vid årets slut (83 %) medan en var registrerad som behandling, figur 3 6.

Figur 3.6. Kontakter vid årets slut som var rubricerade som råd och stöd vid första kontakten under första kvartalet (inom parentes typ av första kontakt under hela året och vid årets slut).

Avslutningsvis kom 4 att vid första kontakten registreras som behandling, 2 som bedömningssamtal samt en kontakt som annat. I samtliga fall bedömdes de som behandling vid årets slut, figur 3. 7.

Figur 3.7. Kontakter vid årets slut som var rubricerade som behandling, bedömningsamtal och annat vid första kontakten under första kvartalet (inom parantes första kontakt hela året och årets slut).

Sammanfattningsvis kan man se att av samtliga 70 som påbörjade kontakten under första kvartalet så kom 35 att vid årets slut rubriceras som råd och stöd, 13 som gyn kontakt och 11

som kontaktförsök och 10 som behandling. Det var ingen större process under året utan de flesta kontakter utom kategorin samtal fortsatte ungefär som de börjat.

Nedan beskrivs de olika insatserna vid samtliga ärenden rubricerade som kontaktförsök, råd och stöd, behandling och gynekologisk kontakt vid årets slut.

3.5. Kontaktförsök

Kontaktförsök innebar en kortvarig kontaktskapande insats. Den skedde oftast i det uppsökande arbetet på gatan eller på nätet. Vid undersökningsårets slut bedömdes 88 personers kontakter (27 % av alla rapportblad) som huvudsakligen kontaktförsök. Av dessa var 31 procent från Göteborg, 19 procent från Malmö och 30 procent från Stockholm. I 72 procent av rapportbladen hade kontakten initierats av handläggare på prostitutionsenheterna och i 15 procent av polisen. I genomsnitt rörde det sig om relativt korta kontakter, 1,7-1,9 kontakter per person, med en variation mellan en till tio kontakter per person, tabell 3.12.

Tabell 3.12. Antalet kontaktförsök vid årets slut

Prostitutionsgrupp	Kontaktförsök	Totala antalet insatser som bedömts som kontaktförsök	Antal insatser i genomsnitt
Göteborg	24	46	1,9
Malmö	19	35	1,8
Stockholm	45	76	1,7
Totalt	88 (27 %)	157 (5 %)	

Insatserna i rapportbladen hade förändrats över tid. Av de 88 som bedömdes som kontaktförsök efter ett år kom 68 procent från den kategori som vid första kontakten också bedömdes som kontaktförsök. Man kan också säga att 69 procent av de som startade som kontaktförsök stannade i den kategorin, dvs. de skedde under rapporteringsperioden ingen större utveckling av kontakten.

3.5.1 Beskrivning av personerna vars insats karakteriserats som kontaktförsök

Åttiofyra personer var kvinnor varav 35 kvinnor hade utländsk *nationalitet*. Två var flickor med utländsk nationalitet och två var män. Femton av dessa kvinnor och flickorna bedömdes som *kontaktförsök eventuellt människohandel*. Av dessa kom nio från Stockholm, sju från Göteborg och en från Malmö.

Nästa fyrtio procent av alla personer som bedömts som kontaktförsök var 25 år eller yngre. Hälften var 30 år eller yngre. Sjutton kvinnor var kända innan utredningsåret startade. *Prostitutionserfarenhet* var registrerad i 79 av 88 rapportblad. I mer än hälften av rapportbladen hade *försörjning* registrerats. För drygt hälften av dessa var den huvudsakliga försörjningen prostitution. Elva kvinnor hade ett registrerat *missbruk*. För femtiofyra personer saknades information om missbruk.

3.5.2 Typ av kontakt

Den vanligaste insatsen som handläggaren hade beskrivit i rapportbladet var att de presenterat sig, informerat om prostitutionsgruppens verksamhet och lämnat ut visitkort och flyers. De beskrev också att de samtalat, pratat eller träffat personen i fråga. I samband med detta samtal har det framkommit att personen hade haft behov av att få kontakt med socialtjänst eller annan myndighet eller organisation. Handläggaren hade då erbjudit sig att boka tid eller följa med om det redan fanns tid inbokad. De som arbetat med den uppsökande verksamheten på gatan hade tillgång till bil och i många rapportblad beskrevs hur man skapat kontakt genom att skjutsa personen hem eller att man tillsammans gjort något annat socialt som att gå och fika. I det uppsökande arbetet på gatan och nätet hade handläggarna i Malmö möjlighet att erbjuda ett preventionspaket. Målsättningen med detta var att minska riskerna för den som säljer sex, men preventionspaketet var också ett medel för att skapa kontakt med personen för ett eventuellt råd och stöd eller behandlingsarbete. I fjorton rapportblad fanns överlämnande av preventionspaketet registrerat och samtliga bedömdes som råd och stödkontakter.

I samband med kontaktförsöket hade handläggarna också registrerat kontakt med socialtjänst och/eller andra myndigheter i sammanlagt sju rapportblad.

Samarbete med polisen skapade kontakt i det uppsökande arbetet. Polisen tog kontakt med prostitutionsgrupperna när det fanns misstanke om brott så som koppleri, människohandel eller sexköp. Handläggaren fick då möjlighet att träffa personen i kontaktskapande syfte.

3.5.3 Kontaktförsök på gatan

Dessa möten hade handläggaren getts möjlighet att informera om prostitutionsenhetens arbete och erbjudit akut hjälp i form av bostad, kontakt med socialtjänst, Migrationsverk mm.

Genom det uppsökande arbetet på gatan initierades kontakt med 51 personer (58 %). Tjugo kvinnor i Göteborg, sex kvinnor och en man i Malmö och 24 kvinnor i Stockholm. Fem av dessa kontaktförsök hade skett i samarbete med polisen. Fyrtiosju procent av personerna som handläggarna hade kontakt med på gatan hade utländsk nationalitet. I Göteborg var det 18 utländska kvinnor och i Stockholm fem.

Exempel på kontaktförsök på gatan:

Uppsökarna träffade **A** på gatan en gång i augusti 2010. **A** var 27 år. Hon kom från Nigeria och var här för att sälja sex. Hon hade inget känt missbruk och hennes tidigare prostitutionserfarenhet var okänd. Uppsökarna presenterade sig och gav information. **A** ville ha information om migrationsregler i Sverige. (Ett kontaktförsök)

B var en ung kvinna på 21 år hemmahörande i en grannstad till Stockholm. Hon var svensk, missbrukade heroin och hade prostituerat sig i många år. Uppsökarna fick kontakt med henne i juli 2010 och hade då ett första samtal med henne och de lämnade också en broschyr. De träffade henne återigen efter några dagar i samband med att polisen grep en köpare av sexuella tjänster. De samtalade då med henne. (Två kontaktförsök)

C var en ung svensk kvinna på 19 år. Handläggaren mötte **C** under ett arbetspass med polisens prostitutionsgrupp i augusti 2010. **C** hade sex med en man på gatan när polisen ingrep. **C** uppgav att hon vanligtvis inte sålde sex på gatan utan att hon arbetade på en

utländsk eskortfirma. Detta hade hon gjort under ca 1 års tid. **C** uppgav att hon behövde snabba pengar och därför sålde hon sex på gatan denna gång. **C** var inte intresserad av kontakt med socialtjänsten. Handläggaren informerade om att det pga. av **C**:s unga ålder skulle göras en anmälan till socialtjänsten, sedan kördes **C** hem till sin lägenhet. Handläggaren gjorde en anmälan och ringde efter några dagar till socialtjänsten för att höra hur det gått. Det gick inte att få fram om de pratat med **C** (Tre kontaktförsök, ett med kvinnan själv och två med socialtjänsten).

D var en utländsk kvinna på 24 år som handläggaren träffat i det uppsökande arbetet. De hade svårt att förstå varandra, men vid ett andra möte fick kvinnan en flyer på sitt eget språk med information om prostitutionsgruppen. Handläggaren ordnade också en telefontolk och kunde på så sätt förklara vem hon var. Handläggaren träffade sedan **D** ytterligare fem gånger på gatan. De pratade ytterst lite, hejade mest. **D** blev omhändertagen av polis då hon hittats misshandlad. Hon erbjöds skyddat boende men avböjde bestämt. Hon talade om att hennes pojkvän var hallick och lovade komma nästa dag. Nästa dag ringer **D** till polisen som försökt gripa pojkvännen. **D** bad att polisen skulle lämna henne i fred. Hon tog tillbaka allt hon sagt och ställer inte upp på vidare förhör (Tio kontaktförsök, där **D** avböjer vidare kontakt).

3.5.4 Kontaktförsök via mejl eller Internet

I Malmö arbetade handläggarna med uppsökande arbete mot Internet. Dagligen sökte handläggarna på prostitutionsenheten FAST i Malmö på nätet efter personer som via annons erbjudit sexuella tjänster. När de identifierat en annons där en kvinna eller man sålde sex skickade de ut ett informationsmejl. Mejlet innehöll en presentation av handläggaren och information om vad FAST kan erbjuda i form av rådgivning och stödsamtal. I mejlet informerade de också om att de kan erbjuda ett preventionspaket som innehåller bl.a. personlarm, glidmedel och kondomer.

Sju rapportblad bedöms som kontaktförsök via mejl. Av dessa var sex aktuella i Malmö och ett i Stockholm. Personen hade i detta fall själv tagit kontakt. Handläggarna hade haft 1 -3 kontakter med personerna, som alla var kvinnor i ålder 18 – 35 år.

Exempel på kontaktförsök via mejl eller Internet:

Handläggare FAST skickade ut ett informationsbrev (se bilaga) med anledning av annons på Internet. Bakom annonsen fanns en kvinna **E** på 25 år, svensk med prostitutionserfarenhet. Svar kom från **E** som redan hade kontakt med FAST. Svar skickades och kontakten som var mycket sporadisk fortsatte.

En man **F** tog via mejl kontakt med prostitutionsgruppen med anledning av att han var orolig för en tjej som sålde sex. Hon var utan bostad och kände sig maktlös. Hon bad mannen att kontakta FAST. Handläggaren på FAST formulerade ett mejlsvar till **F** om vad Malmö Stad kunde erbjuda och vad FAST specifikt skulle kunna vara till hjälp med. Ingen ny kontakt efter detta. (Ett kontaktförsök)

Polisen hade sett en annons på Internet där en kvinna **G** sålde sex och de besökte henne i den lägenhet som hon hade när hon var i Sverige. Handläggare från prostitutionsgruppen sampatrullerade med polisen. Handläggaren samtalande med kvinnan. Hon berättade att hon prostituerat sig sedan hon var 16 år. Hon reste runt i Europa och hade hyrt en lägenhet under

en vecka i Sverige. När handläggaren träffade henne hade hon tjänat 80 000 kronor. Hon avböjde all kontakt med prostitutionsgruppen (ett kontaktförsök).

3.6 Råd och stöd

Råd och stöd innefattade alla de insatser som ingår i det sociala stöd- och förändringsarbetet och var den typ av kontakt som var mest frekvent när bedömning gjordes av insatserna vid utredningsårets slut. Till råd och stöd lades också de rapportblad, där ”första kontakten” den inledande kontakten beskrevs som samtal som inte kunde betraktas som kontaktförsök eller behandling. Samtalen beskrevs av handläggarna på olika sätt, som t.ex. stödsamtal, förändringssamtal, lösningsfokuserade samtal och motivationssamtal.

Råd och stödkontakten kunde pågå under lång tid med många olika typer av insatser och kontakter. Mycket motivations och förändringsarbete ingick i råd och stödkontakten. Kontakten i många rapportblad hade pågått under lång tid med många insatser. I många rapportblad blev därför handläggarens roll att initiera och samordna kontakter inom och utanför prostitutionsgruppen. Kontakterna var av vitt skilda slag men nödvändiga för personen för att kunna förändra en socialt problematisk situation, där sälja sex var en del. Gränsdragningen mellan kontakten råd och stöd och kontakten behandling var svår att göra i vissa rapportblad. Detta gällde speciellt när en samtalskontakt registrerats med många insatser i form av samtal, men där det inte hade funnits någon uttalad beskrivning av samtalens struktur och innehåll.

Beroende på vad som hänt över tid med kontakten i ärendet hade bedömningen av insatsen förändrats. Insatser som hade bedömts som råd och stöd vid årets slut hade förändrats sedan handläggaren beskrev sin första kontakt med personen. Vid utredningsårets slut den 30/9 2010 så bedömdes i 140 rapportblad - motsvarande 43 procent av alla rapportblad - att handläggaren hade haft eller fortfarande hade en pågående råd och stödkontakt med personen, tabell 3.13. Antalet insatser av råd och stödskarakter hade totalt varit 1801 motsvarande 61 procent av alla insatser. Av dessa 1801 insatser så var 465 (26%) riktade mot myndigheter och organisationer

Tabell 3.13. Antalet råd- och stödsinsatser vid årets slut

Prostitutionsgrupp	Råd- och stödkontakt	Totala antalet insatser som bedömts som råd och stöd	Medelvärde antal insatser/individ
Göteborg	41	406	10 insatser
Malmö	57	905	15 insatser
Stockholm	42	490	11 insatser
Totalt	140 (43 %)	1801 (61 %)	

Jämfört med ”första kontakt” beskrev handläggaren 50 procent av dessa (70 st.) som samtal, 20 procent (28 st.) som råd och stöd och 17 procent (24 st.) som kontaktförsök. Åtta rapportblad var registrerade som gyn, fyra som mejlkonversation, ett som behandling och övriga fem som annat.

Av de 140 ärenden som rubricerades som Råd och stöd vid årets slut var det 70 eller 50 procent som bedömdes som samtal vid starten vilket motsvarade 72 procent av alla som började som samtal. Den näst största gruppen utgjordes av de 28 (20 %) som bedömdes som

Råd och stöd vid starten vilket utgjorde 82 procent av alla som startade som Råd och stöd. Råd och stöd utgjordes också till 17 procent av personer som startat upp som kontaktförsök vilket motsvarade 28 procent av alla som startade som kontaktförsök.

3.6.1 Beskrivning av gruppen

Antal personer som vid slutbedömning registrerats som råd och stödinsats var 140. Av dessa var 131 kvinnor, fem var flickor och fyra var män. Personerna var i ålder 15 – 69 år.

Kvinnorna

Av de 131 kvinnor var 36 kvinnor kända från tidigare. För 116 kvinnor var åldern registrerad och av dessa så var majoriteten av kvinnorna i Malmö mer än 30 år medan majoriteten i Göteborg var yngre än 30 år och hälften av dessa var unga vuxna. Knappt hälften kom från Sverige. Utländsk *nationalitet* var registrerat i 41 procent av rapportbladen. Av de utländska kvinnorna registrerades 25 i Göteborg, 20 i Stockholm och nio i Malmö. Tolv kvinnor och två flickor med utländsk nationalitet kan ha varit offer för *människohandel*. Prostitution som huvudsaklig *försörjningskälla* var registrerat i 31 procent av rapportbladen, 40 procent fick någon form av bidrag och fyra kvinnor hade någon form av hel- eller deltidsarbete. *Missbruk* var registrerat hos 36 procent av kvinnorna som fått råd och stödinsats. Information om missbruk saknas i nästan hälften av rapportbladen. Trettiofem kvinnor eller 27 procent hade inget missbruk. Samtliga kvinnor utom fem hade registrerad *prostitutionserfarenhet*. För de fem saknas information.

Flickorna

Fem flickor under 18 år hade fått råd och stödinsats. De var i ålder 15-17 år. Två hade utländsk nationalitet och två flickor var från Sverige. För en flicka saknas information. För en flicka var prostitutionserfarenhet registrerad. För de två utländska flickorna 16 och 17 år hade handläggaren registrerat ja prostitutionserfarenhet/människohandel. Två flickor hade ett registrerat missbruk. För en flicka var svaret på missbruk nej och för två flickor saknas information.

Männen

Fyra var män. Två av männen var tidigare kända och var i ålder 23 till 35 år. Nationaliteten var registrerad för en svensk man. Tre hade prostitutionserfarenhet. En man hade ett registrerat missbruk.

3.6.2 Typ av kontakter/insatser

Det totala antalet råd och stödinsatser var under utredningsåret 1801. Antalet insatser per individ varierade mellan 1 – 77. Av de 465 riktade insatser mot myndigheter och organisationer hade handläggarna registrerat kontakt med socialtjänsten i sammanlagt 48 rapportblad med tillsammans 170 insatser. I tjugotre rapportblad fanns insatser registrerade angående boende sammanlagt 61 insatser. Kontakter med rättsvårdande myndigheter fanns registrerat i 25 rapportblad sammanlagt 80 insatser och i 30 rapportblad fanns 61 kontakter registrerade insatser med hälsovårdande myndigheter utanför prostitutionsgrupperna. Med Migrationsverket, försäkringskassa och skattemyndighet med flera hade handläggaren haft kontakt i 31 ärenden sammanlagt 93 registrerade insatser. Totalt hade drygt en fjärdedel

(26 %) av alla insatser varit riktade mot myndigheter och organisationer utanför prostitutionsgruppen.

Tabell 3.14. Antal råd och stödinsatser per individ fördelade på prostitutionsgrupp

Prostitutionsgrupp	1-5	6-10	11-20	21-30	>30	Totalt antal individer
Göteborg	17	11	7	5	1	41
Malmö	16	14	15	4	8	57
Stockholm	18	9	9	4	2	42
Totalt	51	34	31	13	11	140

Råd och stödinsatserna fördelade sig olika mellan prostitutionsenheterna. En av Malmös handläggare hade arbetat med uppsökande verksamhet på gatan i drygt 20 år. Hon hade mycket kunskap om de kvinnor hon träffat och många kontakter med var och en av dessa. I nästan hälften av ärendena hade handläggarna i Malmö haft mer än 10 kontakter, tabell 3.14. Motsvarande i Göteborg var ca 25 procent och i Stockholm 40 procent av alla råd och stöd kontakter. I Malmö var det fler personer med råd och stödinsatser som hade ett registrerat missbruk jämfört med de andra enheterna vilket också indikerar att det var en grupp som behövde mycket resurser.

Exempel på råd och stödkontakter med 1 – 10 insatser:

Ung flicka **H** uppmärksammades av polisens prostitutionsgrupp där också handläggare för prostitutionsgruppen ingick. **H** plockades upp av en man i en bli när polisen ingrep. Flickan hade ett självskadebeteende och var omhändertagen och placerad, men på rymmen från sin placering. Handläggaren hade flera samtal med flickan och informerade socialtjänsten i flickans hemkommun. Handläggaren fick information om att flickan omplacerats.

Ung kvinna **I** fick ett uppsökande mejl med anledning av annons. **I** svarade att hon gärna ville ha preventionspaketet men ville vara anonym. Tre mejl skickades mellan handläggaren och **I** och de kom fram till att hon skulle hämta paketet hos en annan handläggare på prostitutionsgruppen. **I** gjorde detta, och hon fick veta att hon kunde ta kontakt igen men hon hörde inte av sig.

Kvinnan **J** 30 år kontaktade prostitutionsenheten i slutet av 2009 efter tips från polisen. Hennes pojkvän utsatte henne för koppleri. Hon träffade en handläggare som hon hade två samtal med och ett bedömningssamtal gjordes, men ingen behandling påbörjas. I början av 2010 hade hon en sporadisk råd- och stödkontakt med uppsatta tider.

Handläggaren träffade 35 årig kvinna **K** med utländsk bakgrund. **K** sålde sex på gatan i juni 2010. Handläggaren och **K** hade tidigare en kontakt i januari 2009. De hejade då på varandra och handläggaren försökte få igång ett samtal. Efter två sådana tillfällen sågs de igen fyra månader senare och de hade då ett längre rådgivande samtal. **K** beskrev då att hon ville ha hjälp med att lämna prostitutionen.

Kvinna **L** 30 år med utländsk bakgrund som handläggaren hade haft kontakt med i samband med att **L** sålde sex på gatan. Kontakten startade innan utredningsåret. **L** hade då fått hjälp med skjuts till barnmorska. **L** hade bett om hjälp med svenskundervisning, rådgivning hur man sökte jobb mm. I okt 2010 kom **L** och fikade på prostitutionsenhetens kontor och sökte samtidigt hjälp med hur man skaffar bostad och hur man söker jobb. Handläggaren skaffade

information som hon vidarebefordrade till **L**. När **L** var sjuk fick hon information om var och hur hon kunde få hjälp. De träffades igen på kontoret och på gatan. Sista kontakt var en träff på gatan i augusti 2010. **L** ville då ha information om svenskundervisning. De skulle höras igen.

Exempel på råd och stödkontakter med 11 – 30 insatser:

Handläggaren träffade kvinna **M** 45 år på ett härbärge i okt 2009. Kvinnan hade sålt sex under en kort period i ungdomen. **M** missbrukade narkotika. Handläggaren gjorde sex hembesök hos **M** under några månader och samtalade om **M**:s situation. Handläggaren tog kontakt med missbruksvården angående **M**. Handläggaren gjorde också en anmälan till polis och kvinnojour. Handläggaren träffade missbruksvården tillsammans med **M**. Sista registrerade insats var i augusti 2010.

Handläggaren som arbetade som uppsökare träffade en snart 30-årig kvinna **N** på gatan under ett arbetspass. **N** hade då varit i prostitution i mer än 10 år. Hon missbrukade heroin. Under en period av fyra månader samtalade handläggaren med **N** på gatan ca 20 gånger. Vid de flesta av dessa tillfällen blev **N** körd hem. Handläggaren hjälpte **N** att överklaga beslut om metadonbehandling. Handläggaren såg också till att **N** fick ett kvinnoboende. Handläggaren besökte henne där och även på andra ställen, där **N** hade haft tillfälliga boenden, för ytterligare råd och stödsamtal. **N** hade också varit på samtal på prostitutionsenheten. Kontakten avslutas då **P** inställde sig för ett längre fängelsestraff.

Exempel på mer än 30 råd och stödinsatser.

En kvinna **O**, svensk i 30-årsålder, kontaktade prostitutionsenheten i början av 2010. **O** var gravid och orolig för att polisen hade gjort hembesök hos henne p.g.a. att hon sålde sex via annons på nätet. **O** var orolig att polisen skulle göra en anmälan till socialtjänsten. **O** ville ha råd och stöd och hjälp i samband med kontakten med socialtjänsten, d.v.s. ekonomisk hjälp och bostad. Hon ville också ha hjälp med kontakter med andra myndigheter som skatteverket, försäkringskassa mm. **O** hade levt utanför samhället. Hon hade försörjt sig på prostitution i många år. Hon ville ha ett ”riktigt jobb”. Hon hade rökt hasch i ca 15 år. Eftersom **O** var gravid och orolig så ville hon ha hjälp till specialistmödravård. Under sex månader hade handläggaren ett stort antal kontakter med socialtjänst och andra relevanta myndigheter och organisationer för att **O** skulle få ett boende, inkomst och råd och stöd i det kommande föräldraskapet. **O** hade också flera kontakter med läkare som var knutna till prostitutionsgruppen. Kontakten fortsatte efter att barnet var fött. När utredningsåret var slut den 30/9 2010 hade handläggaren haft mer än 70 kontakter med råd och stöd insatser av vitt skilda slag, som att initiera kontakter, ha stödsamtal på prostitutionsenheten, delta i nätverksmöten, skriva ansökningar till olika fonder för ekonomisk hjälp mm.

3.7 Behandling

I 60 rapportblad, motsvarande 18 procent av alla personer, bedömdes insatsen efter årets slut som en behandlingskontakt, tabell 3.15. Handläggarna beskrev behandlingskontakten i rapportbladen på olika sätt. I Stockholm beskrevs behandling i de flesta fall som löpande behandling eller bearbetande samtal, i Göteborg som behandlingssamtal/samtal och i Malmö som lösningsfokuserade samtal/samtal. I denna genomgång av behandlingsärenden finns ingen beskrivning av hur behandlingskontakten gått till. Handläggarna har tillfrågats angående de rapportblad där det funnits tveksamheter kring bedömning om kontakten i rapportbladet var en behandlingsinsats eller en råd- och stödinsats.

Tabell 3.15. Antal behandlingsärenden under året

Prostitutionsgrupp	Behandling	Antal insatser
Göteborg	12	205
Malmö	22	220
Stockholm	26	480
Totalt	60 (18 %)	905 (31 %)

Av de 60 som vid bedömningen efter ett år kategoriserades som behandling kom hälften från den grupp där första kontakten utgjordes av behandling. Detta var nästan samtliga eller 94 procent av de som bedömdes som behandling från starten. Bedömningssamtal och samtal utgjorde tillsammans 38 procent av de slutliga behandlingsfallen vilket innebar att bara 7 andra ärenden kom från någon annan initial kontaktform. Att notera att även samtliga bedömningssamtal gick vidare till behandling.

För 42 procent av personerna som fått behandlingsinsats hade kontakten initierats på prostitutionsgruppen. För arton procent hade kontakten initierat via telefon och mejl.

3.7.1 Beskrivning av gruppen

Av de 60 personerna i behandlingsgruppen var 56 kvinnor, två var flickor i ålder 16, 17 år och två var män. Tjugosex personer hade haft kontakt med prostitutionsgruppen innan utredningsåret började. Beträffande ålder saknades information i tolv procent av rapportbladen. Personerna var i ålder 16 till 52 år. Mer än hälften av behandlingsgruppen (53 %) var trettio år eller yngre medan trettiofem procent var över 30 år. Medelåldern för de registrerade var 30 år.

I 53 rapportblad var nationalitet registrerad. Endast två personer i behandlingsgruppen hade annan nationalitet än svensk. Av svenskarna var tre personer svenskar med utländsk härkomst. I 59 rapportblad var *försörjning* registrerad. Tolv personer ca 23 procent försörjde sig genom arbete på heltid eller deltid att jämföra med hela gruppen rapportblad där arbete registrerat i knappt 8 procent av rapportbladen. Av de tolv personer som arbetade var tio registrerade i Stockholm. Majoriteten 57 procent hade sin försörjning via socialbidrag, A-kassa eller sjukförsäkringssystemet. Endast en person i behandlingsgruppen försörjde sig vid undersökningstillfället genom prostitution.

För 90 procent av kvinnorna i behandling hade handläggare registrerat Ja på *prostitutionserfarenhet*. Information saknades i sex rapportblad.

För drygt hälften 31 personer hade handläggarna registrerat att personerna hade eller hade haft ett pågående *missbruk*. Fjorton personer, 45 procent av de som registrerats med Ja på missbruk, kom från Malmö. Tretton (42 %) kom från Stockholm och fyra personer (13 %) kom från Göteborg. Arton personer (30 %) hade inget registrerat missbruk och information saknas för elva personer

Femtiofyra procent av personerna (32 st.) hade själva *initierat kontakten* med prostitutionsgruppen. För 18 procent d.v.s. elva rapportblad, hade kontakten till behandling tagits av annan. Annan var bl.a. fängelse, via person som gått i behandling, via vän, vårdcentral, transteam m.fl. 14 procent (åtta rapportblad) hade initierats av socialtjänsten. För nio

personer hade kontakten initierats av handläggare på prostitutionsgruppen, Spiralprojektet eller polis.

Anledning till att kontakten initierades var för 26 personer (43 %) prostitution och för 24 personer (40 %) behandling. Knappt hälften av de personer där anledning till kontakt var behandling hade haft tidigare kontakt med prostitutionsenheterna.

3.7.2 Kontakter/insatser

Totala antalet registrerade insatser i behandlingsgruppen var 905 vilket utgör 31 procent av alla insatser registrerade i rapportbladen, tabell 3.16. Antal insatser var i medeltal 15 per person med en spridning mellan 1 till 94 insatser. I sju rapportblad fanns sammanlagt 48 insatser registrerade som hade tagits med andra myndigheter och organisationer som en del av det behandlande arbetet.

Tabell 3.16. Antalet insatser fördelade på prostitutionsgrupp

Prostitutionsgrupp	Antalet insatser per individ				Totalt antal insatser
	1 – 5	6 – 10	11 – 20	mer än 20	
Göteborg	0	5	3	4	205
Malmö	12	4	4	2	220
Stockholm	7	7	4	8	480
Totalt	19 (32 %)	16	11	14	905

1 – 5 insatser: I 32 procent av alla behandlingsärenden hade handläggarna genomfört 1 – 5 insatser. Göteborg hade inget behandlingsärende med 1-5 insatser. Malmö hade tolv kvinnor med 1 – 5 insatser samtliga personer som hade deltagit i gruppbehandling.

I Stockholm hade kontakten för två initierats genom bedömningsamtal. I ett av dessa påbörjades behandlingen efter utredningsårets slut och i det andra fallet avvaktades besked från kommun, som skulle betala beslutad behandling. En person hade påbörjat bearbetande samtal men slutat att komma. Ett ärende var en nystart på tidigare behandling och några personer som avslutat behandling innan utredningsårets slut återkom för ett stödjande samtal.

En kontakt hade förekommit i sju rapportblad. Dessa var alla svenska kvinnor i ålder 19 – 24 år. Fem kvinnor var intagna på institution för missbruksbehandling. De hade valt att delta i de gruppsamtal som leds av handläggare från prostitutionsgruppen i Malmö. Efter att ha deltagit i gruppen en gång hade de slutat genom att avvika från behandlingen och institutionen. De hade alla registrerat tungt missbruk. De hade alla fem initierat kontakten via institutionen. Två kvinnor var från Stockholm och de hade påbörjat sin behandling före utredningsårets början. En av dessa hade ett avbrott i behandling pga. barnafödande men hade ett uppföljningssamtal under utredningsåret. En kvinna avslutade en behandlingskontakt med ett samtal i oktober 2009.

Exempel 1-5 samtal:

Svensk kvinna **P** i 30-årsåldern var inskriven på institution för missbruksbehandling. **P** deltog tre gånger i behandlingsgrupp för att bearbeta prostitutionserfarenhet. **P** skrev sedan ut sig.

Svensk kvinna **Q** något över 40 år kom via kontakter till P-enheten. Ett första bedömnings-samtal görs. **Q** beskrev sin situation. Hon hade ett destruktivt prostitutionsliknande beteende. Hon hade många barn varav några fortfarande bodde hemma. I andra samtalet framkom att hon varit utsatt för övergrepp och att hon var destruktiv. Handläggaren föreslog behandling och **Q** ställdes på grund av arbetsbelastning på kölista, men skulle påbörja behandling efter oktober 2010.

Flicka **R** under 18 år var rekommenderad av personalen, på den institution hon befann sig, till att gå i gruppssamtal. **R** hade ett tungt missbruk och levde på socialbidrag. **R** hade sålt sig för droger och pengar och hon hade en pojkvän som agerade hallick åt henne. **R** påbörjade gruppbehandling i augusti 2010 och deltog regelbundet varannan vecka. Pågående behandling när utredningsåret var slut.

Sex - 10 insatser.

I sexton rapportblad (27 % av alla behandlingsärenden) hade handläggarna 6- 10 samtal sammanlagt 130 samtal eller insatser. Av dessa var sju pågående och nio avslutade under utredningsåret. Handläggaren hade i åtta rapportblad noterat avslutad behandling i enlighet med behandlingskontraktet.

Exempel 6 – 10 insatser:

Trettioårig kvinna **S** med prostitutionserfarenhet och missbruk fick kontakt med handläggaren i februari 2009 när denna arbetade uppsökande på prostitutionsstråket. En samtalskontakt initierades. Behandlingen fortsatte under undersökningsåret då **S** hade nio samtal innan behandlingen avslutades i dec 2009.

En ung kvinna **T** hade missbruk och långvarig erfarenhet av prostitution. Hon började sälja sex i 15-års ålder. **T** bestämde sig efter information för att delta i samtalsgrupp på den institution som hon då befann sig på. **T** deltog i gruppen till dess hon skrevs ut. Hon kom sedan på dagtid tillbaka till institutionen och fortsatte i gruppen några gånger. Handläggaren hade också enskilda samtal med **T**. I april 2010 bokade handläggaren in ytterligare enskilda samtal som **T** inte kom till. Kontakten avslutades.

Mer än tio insatser:

I tjugofem rapportblad motsvarande 42 procent var mer än tio insatser registrerat. Elva rapportblad hade 10 – 20 insatser och mer än tjugo insatser fanns i fjorton rapportblad. Sammanlagt hade dessa rapportblad 721 insatser registrerade. Tretton av de 25 var tidigare kända och flera av dem var i pågående behandling när utredningsåret påbörjades.

Drygt hälften av de som i behandlingen hade haft mer än tio insatser var under trettio år.

Exempel mer än tio insatser:

Flicka **U** initierades på prostitutionsgruppen av socialtjänsten. Orsak **U** hade sålt sex på nätet. Möte bokades in med socialsekreterare, flickan och hennes föräldrar. Vid det gemensamma mötet bestämdes att samtalskontakt skulle inledas med **U**, och ett par samtal med föräldrarna. Uppföljningsmöte bokades också in. Sammanlagt genomfördes nio samtal med **U** varav två

med föräldrarna. Vid uppföljningsmötet avslutades kontakten då U och föräldrarna kände sig nöjda.

Kvinna V drygt 40 år initierades på prostitutionsgruppen av kurator på vårdcentral i december 2009. Anledning var att V sålde sex. Kontakten inleddes med ett möte mellan handläggaren, kvinnan och kuratorn. Vid detta möte bestämdes att samtalskontakt skulle inledas. Framtill slutet av september 2010 hade handläggaren haft 33 samtal med V. Hon hade också haft 15 kontakter med olika myndigheter och organisationer. Ytterligare sju möten där också V var med. Vid fem tillfällen hade handläggaren hjälpt V att skriva, intyg, avtal mm. Sammanlagt hade handläggaren haft 60 kontakter med V under utredningsåret. Kontakten var pågående vid utredningsårets slut.

Kvinna X med hemmavarande barn initierades via Spiralprojektet, dit X sökt sig anonymt. X genomgick bedömningsamtal och påbörjade en tvåårig behandling i början av oktober 2009. Vid utredningsårets slut hade X gått i 44 behandlingssamtal och X skall fortsätta i löpande behandling.

Hur har det gått?

Vid utredningsåret slut var drygt 50 procent av behandlingsärendena avslutade.

Av de femton personer där handläggaren registrerat *behandling eller bearbetande samtal* vid "första kontakten" (tabell 3.9) hade alla bedömts som behandlingsärende vid den avslutande kontakten. Nio av dessa var avslutade och i sex fall skulle behandlingen fortsätta eller återupptas. Nio ärenden var från Göteborg och sex från Stockholm.

Sju av de sjutton kvinnorna som påbörjade *gruppbehandling* hade fullföljt eller fanns fortfarande med i gruppen vid sista anteckning i rapportblad. Fyra hade valt att lämna gruppen, en av dessa hade ansökt att få komma tillbaka. Fem hade avvikit och en hade flyttat till ett annat behandlingshem. Alla kvinnor som påbörjat gruppbehandling var från Malmö.

Av de tretton personer som gick i *bedömningsamtal* vid den första kontakten hade tio personer vid utredningsårets slut påbörjat behandling eller hade tid inbokad för att påbörja behandling. I två ärenden avslutades bedömningsamtalen pga. att hemkommunerna hade bestämt sig för att inte bekosta behandlingen. Ett ärende påbörjades och avslutades under utredningsåret efter 20 insatser. Alla rapportblad med bedömningsamtal kom från Stockholm.

Sjutton rapportblad som vid "första kontakt" registrerats som *kontaktförsök, råd och stöd, samtal, gyn eller annat* hade bedömts som behandling vid slutbedömningen. Elva personer var kända innan utredningsåret började. Fem av dessa hade gått i behandling. Vid sista anteckning i rapportbladet var sex behandlingar avslutade. Nio ärenden var pågående. Två var avslutade pga. att terapeut slutat.

3.8 Kategori Gyn – gynekologisk kontakt

Under rubriken **Gyn** beskrivs de personer som hade haft sin huvudsakliga kontakt med Spiralprojektet under utredningsåret d.v.s. den kontakt personerna har haft har i stor utsträckning gått genom barnmorska och läkare på Spiralprojektet.

I Stockholm hade 34 personer (motsvarande 11 procent av alla rapportblad) vid slutbedömning haft sin huvudsakliga kontakt med Spiralprojektet. Kontakten hade bestått av samtal med barnmorska, provtagning, gynekologisk undersökning och kontakt med någon av de läkare som var knutna till gruppen.

Kvinnorna var i ålder 19 till drygt 50 år. Majoriteten 28 kvinnor var från Sverige. Några av dessa hade ett annat nationellt ursprung. Fyra kvinnor hade utländsk nationalitet. Drygt 60 procent av kvinnorna hade sin försörjning via socialbidrag, A-kassa eller försäkringskassa. Mer än hälften av kvinnorna hade registrerad prostitutionserfarenhet aktiv eller f.d. - i övriga saknades information. Information saknades i 16 rapportblad. Mer än hälften hade ett registrerat missbruk. Åtta kvinnor hade inget missbruk. Information saknades i åtta rapportblad.

Majoriteten av kvinnorna hade 1 – 2 kontakter med gyn. Totalt antal kontakter i denna grupp var 65 som fördelade sig från en till sju kontakter per person. Några kontakter hade initierats på gatan eller på institution i samband med att handläggare hade beställt tid för personen. De flesta kom på eget initiativ eller för att följa upp tidigare kontakt.

Exempel på gynekologiska kontakter:

Kvinna **Y** drygt 35, med prostitutionserfarenhet och tidigare missbruk kontaktade Spiralprojektet med anledning av oro att något var fel. Hon genomgick en gynekologisk undersökning och fick ny tid. Hon var intresserad av stärkande samtal framöver.

Socialtjänsten kontaktade Spiralprojektet med anledning av att ung kvinna **Z** varit omhändertagen tidigare för prostitution och missbruk. Kvinnan kom på gynekologisk undersökning.

Kvinna **Å** drygt 40, aktiv i prostitution och med ett pågående missbruk, beställde tid till Spiralprojektet för undersökning och provtagning.

Nästan samtliga av de 34 som vid årets slut bedömdes som ett gynekologiskt ärende hade startat som ett gynekologiskt ärende eller 91 procent.

Av de som startade som ett gynekologiskt ärende kom 82 procent att i huvudsak förbli ett gynekologiskt ärende inom Spiralprojektet i Stockholm. Av de tio personer som vid årets slut bedömdes ha fått annan kontakt så hade åtta fått råd och stöd, en gått i behandling och en kontakt kategoriserades som kontaktförsök.

3.9 Annat

Fyra rapportblad var kategoriserade som annat. Ett ärende hade överförs till annan handläggare. I ett ärende hade utomstående ringt och anmält barn som far illa med anledning av att modern var aktiv i prostitution. Handläggare hade kontakter med polis och socialtjänst i kvinnans hemkommun. Anmälan gjordes. Två ärenden var registrerade som anhörigstöd i samband med barn i prostitution.

Förutom i de 41 rapportblad som påbörjas som gyn har kontakt med barnmorska, läkare på Spiralprojektet registrerats i tio ytterligare rapportblad som kontakt två eller tre. Dessa kontakter förekommer i fem rapportblad som bedömts som behandling, fyra som råd och stöd och ett kontaktförsök.

3.10 Kvinnor med utländsk nationalitet

Drygt en fjärdedel av de 99 kvinnor/flickor hade haft kontakt med prostitutionsenheterna tidigare. Några hade medverkat i rättegång eller vid polisförhör i samband med mål om människohandel. Många kvinnor kom till Sverige och stannade tre månaden eller kortare tid. Flera kvinnor i materialet hade befunnit sig i Sverige vid flera tillfällen. Det framgick också i flera rapportblad att många kvinnor hade en hallick eller "pojkvän" som styrde var, när och hur säljandet av sex skulle gå till. I nästan alla rapportblad var prostitutionserfarenhet registrerad i tretton och av dessa hade handläggaren registrerat ja människohandel. Fem rapportblad saknade information.

I Göteborg initierades kontakten med kvinnorna i de flesta fall i det uppsökande arbetet, tabell 3.17.

I Stockholm hade uppsökarna initierat kontakten med tolv kvinnor på gatan. Polisen hade initierat kontakt med sexton kvinnorna i samband med att man misstänkte brott som koppleri och människohandel. Flera kvinnor kom till Spiralprojektet för gynekologisk undersökning efter information av uppsökare på gatan i Stockholm.

Tabell 3.17. Totala insatser till utländska kvinnor/flickor

Bedömd insats	Göteborg		Malmö		Stockholm		Totalt	
	Antal personer	Antal insatser	Antal personer	Antal insatser	Antal personer	Antal insatser	Antal personer	Antal insatser
Kontaktförsök	20	38	2	4	15	30	37	72
Råd och stöd	26	284		268	21	267	56	819
Behandling	2	27	-	-	-	-	2	27
Gyn + annat	-	-	-	-	4	8	4	8
Totalt	48	349	11	272	40	305	99	926

De utländska kvinnorna som utgör 30 procent av antalet personer får 31 procent av det totala antalet insatser.

De flesta insatser var råd och stöd och de fördelade sig ungefär som dessa insatser fördelat sig i hela gruppen men med skillnaden att nio personer med utländsk nationalitet som fanns bland Malmös råd och stöd kontakter fick ta emot 90 procent av samtliga råd och stöd insatser i Malmö. Det var nio kvinnor som hade ett mycket stora behov av hjälp.

Antalet insatser till de utländska kvinnorna varierade mellan 1- 77 insatser (medelvärde 9 insatser/person). De utländska kvinnorna/flickorna fick mycket råd och stödinsatser av varierande slag. I 22 procent av rapportbladen var kontakt registrerad med socialtjänst. Antal kontakter med socialtjänsten varierade från en insats till nio insatser beroende på vilket behov kvinnorna/flickorna hade. Insatserna kunde bestå av att medverka vid planering, samverka, följa med till socialtjänsten eller familjerätten, hjälpa till med att ansöka om bistånd mm. I fjorton procent av rapportbladen fanns registrerat kontakt med boende. Insatserna bestod av att i det flesta fall se till att kvinnan/flickan fick ett skyddat boende under polisutredning och rättegång.

Kontakt med rättslig myndighet hade handläggarna registrerat i 18 procent av rapportbladen och där insatserna varierade från en insats till sjutton insatser. Insatserna innebar i de flesta

fall att följa med vid rättegång eller polisförhör. I fjorton procent av rapportbladen var registrerat kontakt med hälsovård, insatserna varierar mellan en till sex. Dessa insatser innebar att följa med till läkare, barnmorska, mm. I åtta procent av rapportbladen var registrerat kontakt med migrationsverket, insatserna varierade från en till fyra och beskrevs i de flesta rapportbladen som telefonkontakt. Övriga kontakter som var registrerade i sammanlagt tolv procent av rapportbladen var kontakt med försäkringskassa, arbetsförmedling, frälsningsarmén samt andra organisationer för att hjälpa till med ansökan om pengar mm. Kontakter har också tagits i kvinnornas hemländer. De kontakter och insatser som handläggarna hade registrerat i de utländska kvinnornas rapportblad visade inte bara på stort behov av olika insatser. Många av dessa insatser var mycket tidskrävande som t.ex. att följa med till olika myndigheter eller att sitta med som stöd vid rättsliga förhör och rättegång.

I Göteborg fanns två behandlingsärenden bland de utländska kvinnorna. Dessa hade initierats dels via fängelse och via kontaktförsök på gatan. Den ena kvinnan hade fått behandling i fängelse. En behandling som hon skall fortsätta med efter frigivning och i det andra behandlingsärendet hade terapeuten slutat och behandlingen skulle återupptas av annan terapeut.

3.11 Beskrivning av insatser med misstanke om människohandelsbrott eller koppleri

I sexton rapportblad som registrerats som kontaktförsök fanns inslag som kunde var tecken på att kvinnan/flickan varit utsatt för brott i form av koppleri eller människohandel. I flera rapportblad framkom att kvinnorna blivit misshandlade eller rånade. I de flesta av dessa rapportblad bestod insatsen av presentation och försök till att hjälpa kvinnorna till skyddat boende eller att hjälpa dem göra polisanmälan mm. Kvinnorna/flickorna hade till viss del avvisat kontakten med handläggarna. I ett av dessa rapportblad finns tio insatser registrerade där kvinnan avvisade alla kontaktförsök. I några rapportblad framkom att kvinnorna frågat om möjligheter att stanna i Sverige, men när detta inte kan garanteras så avböjde de all vidare kontakt.

Exempel på kontaktförsök vid misstänkt människohandel:

En 17-årig flicka **Å** med utländsk nationalitet uppgav att hon blivit inlåst i en lägenhet, där hon blivit våldtagen och såld av en man. Mannen anhölls men då **E** inte gav mer information släpptes han dagen efter och ärendet lades ner hos polisen. **Å** skall återföras till hemlandet. Handläggaren pratade med förundersökningsledare och socialtjänsten om hur de skulle gå vidare. Handläggaren fick ingen mer information.

I fjorton rapportblad, som gällde tolv kvinnor och två flickor med *råd och stödkontakt*, fanns misstanke om att de kan vara offer för människohandel eller annat brott. Personerna var alla under 30 år. Nio kom från Östeuropa och tre från Nigeria och två från annat land. Åtta hade initierats av polisen. Handläggarna hade haft sammanlagt 207 kontakter i dessa ärenden varav 106 var insatser mot andra myndigheter och organisationer. Råd och stöd i dessa ärenden innebar att handläggarna dels hade haft stödjande samtal, dels arrangerat och deltagit i kontakter med andra myndigheter som rättsväsendet, migrationsverket och socialtjänsten mm.

Några kvinnor utvisades eller sattes i förvar i avvaktan på utvisning. Andra kvinnor avsåg sig all kontakt med prostitutionsenhetens handläggare, om de skulle vittna mot de män som

var misstänkta för människohandelsbrott eller koppleri. Detta innebar i praktiken att de utvisades. Flera kvinnor hade själva avvikit. Några kvinnor hade fått uppehållstillstånd och hade därför kunnat stanna i Sverige.

Exempel:

Handläggarna träffade Ö 19 år från Östeuropa i samband med det uppsökande arbetet på prostitutionsgatan i augusti 2010. De hade tidigare fått information om Ö från polisen. De informerade Ö och rådgjorde med socialjouren om ett omedelbart omhändertagande. Hon blev placerad i ett boende. Handläggarna besökte Ö och tillsammans handlade de kläder. Ö hade berättat om sin hallick men ville inte medverka i förhör om hon inte garanterades uppehållstillstånd i Sverige. Handläggaren besökte Ö på boendet och följde med henne till Länsrätten när beslut skulle tas om eventuellt omhändertagande. Länsrätten upphävde omhändertagandet och Ö lämnade boendet. Ö skulle få pengar av socialjouren för att kunna åka till sitt hemland. Ö kom inte och hämtade pengarna. Handläggaren ringde upp Ö flera gånger men det var en man som svarar. Efter en månad såg handläggaren Ö på gatan igen men hon försvann innan de hann komma fram till henne. Handläggaren ringde igen och hon svarade. Hon verkade glad över kontakten och de bestämde att de skulle träffas. Hon kom inte och nästa gång handläggaren ringde till Ö så låtsades inte Ö om att de kände varandra. Handläggaren hörde då en man i bakgrunden.

4. SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION

Sammanställningen av rapportbladen ger en bild av prostitutionsgruppernas löpande arbete under ett års tid. Den information som handläggarna registrerat i rapportbladen har gett kunskap om vilka personer handläggarna kommit i kontakt med utifrån vissa bakgrundsvariabler som ålder, nationalitet, försörjning och missbruk. Rapportbladen har också gett information om genomströmning, d.v.s. de antal personer som prostitutionsgrupperna kommit i kontakt med under året. Genom rapportbladen ges också kunskap om, hur personerna kommit i kontakt med prostitutionsgruppen, vilken typ av kontakt de haft och antal insatser.

Av rapportbladen kan man dra den slutsatsen att det finns många likheter i prostitutionsgruppernas arbetssätt men också olikheter vad gäller resurser, arbetsmetoder och personer som de kom i kontakt med. Det finns ingen gemensam beskrivning på hur begreppen uppsökande arbete, råd och stöd eller behandling skall definieras. Det har därför ibland varit problematiskt att tolka vad begreppen, som handläggarna registrerat, står för speciellt när det gäller typ av kontakt. Ett exempel är samtal eller samtala som ofta används när handläggarna beskrivit den första kontakt de haft med personen. Begreppet har fått mer substans när kunskap om vad som hänt med kontakten över tid har tolkats. Genom att registrera samtliga personer med prostitutionserfarenhet som handläggarna kommit i kontakt med under ett år har det getts möjligheter att beskriva arbetet och följa vad en insats vid ett tillfälle kan ha för betydelse vid nästa kontakttillfälle.

Handläggarnas beskrivning av registrerade insatser ger oss en möjlighet att sortera upp de olika delarna i deras arbete och beskriva den kontakt de har haft med personen och vilka insatser som ingår i denna kontakt. Internationell litteratur beskriver i det flesta fall bara det uppsökande arbetet men då utifrån ett perspektiv där det handlar om att reducera de skador som personen kan få genom att sälja sex (harm reduction). De svenska prostitutionsenheterna har en annan utgångspunkt. Målsättningen med arbetet som det beskrivs i måldokument är inte enbart att minska riskerna med prostitution utan också hjälpa personerna sluta med att sälja sex. I Stockholms verksamhetsplan för 2011 står som nämndmål: ”att personer som har kontakt med prostitutionsenheten slutar att prostituera sig.” Liknande skrivningar finns också i Göteborg och Malmö, även om de inte är lika tydligt uttalade i Malmö, som har ett större fokus på ett skadereducerande arbete.

I rapportbladen beskrev handläggarna hur de *initierat kontakt* som i många fall krävt flera försök av närmanden, som presentation av sig själva, information om verksamheten innan den personen de försökt kontakta överhuvudtaget ville kännas vid dem. Detta kontaktförsök fortsatte med ett motivationsarbete där handläggarens målsättning var att hålla kvar kontakten för att få tid och möjlighet att presentera de resurser enheten hade att erbjuda i form av råd och stöd och behandling. De gav också information om samhällets olika stödinsatser utanför enheten och erbjöd personen hjälp att få del av dessa. Det finns i rapportbladet beskrivet hur personer tagit emot kontaktförsöket men av de 87 som registrerades som kontaktförsök så förblir 60 kontaktförsök också vid slutbedömningen. Tjugofyra personer (28 %) fick en förändrad kontakt som bedömdes som råd och stöd samt ytterligare tre som blev kategoriserade som behandling, gynekologisk kontakt eller annat. Vi vet dock inte hur många av råd och stöd så småningom gick över till behandling efter registreringsperiodens slut eller om och när de lämnat prostitutionen.

Personerna i de registrerade rapportbladen hade många en *socialt svår problematik*, jämfört med normalpopulationen. Endast åtta procent försörjer sig med eget arbete 47 procent har som huvudsaklig försörjning i det sociala trygghetssystemet, 29 procent är i aktivt missbruk och 23 procent har som huvudsaklig försörjning prostitution.

FAST-verksamheterna träffar *nästan bara kvinnor* och det är i linje med att prostitution traditionellt i huvudsak avsetts heterosexuell prostitution med kvinnor som tillhandahåller den sexuella tjänsten och män som köpare av den. Alltjämt ger begreppet "prostitution" tydliga associationer till kvinnor som utnyttjas och män som köper sexuella tjänster. De insatser som genomförs och den kunskap som finns utgår i stor utsträckning från denna traditionella syn. Denna bild är dock inte helt förenlig med dagens verklighet då det, även om de flesta som utnyttjas sexuellt är flickor och kvinnor, är känt att även kvinnor köper sexuella tjänster och att också pojkar och män utnyttjas i prostitution, främst av andra män men också av kvinnor. (SOU 2010:49 Förbud mot köp av sexuell tjänst). Forskning visar att det är pojkar och unga män som är den största gruppen som själva säger att de har erfarenhet av att sälja sex i populationsbaserade studier av ungdomar och vuxna (Se delrapport 1 samt Svedin & Priebe, 2009).

Prostitutionsgruppen i Malmö, FAST, sektionen för prostitution och uppsökande arbete, har sedan 2006 studerat sexhandeln på Internet i Skåne. De beräkningar som gjorts av FAST i Malmö under 2010 visar att det skett en betydande ökning av personer som annonserar ut sexuella tjänster via Internets olika sidor. FAST i Malmö hade bl.a. under 2010 identifierat 77 män som säljer sex jämfört med 37 män under 2009 (Verksamhetsberättelse, Malmö Stad 2010, Olsson, 2010). Dessa *män var inte synliga* i de registrerade rapportbladen. Den kontakt som prostitutionsgruppen erbjöd tycks inte locka dessa män att ta kontakt. Det visar att det saknas erfarenhet och kunskap om de arenor, där män och pojkar säljer sex och hur professionen kan nå dem med råd och stöd och behandlingsåtgärder. Totalt fanns åtta män registrerade i rapportbladen.

En annan grupp som enheterna inte fått kontakt med var *HBT-personer* som säljer sex. Detta kan bero på att prostitutionsgruppernas verksamhet inte attraherar denna grupp, eller att HBT personerna inte finns där den uppsökande verksamheten finns. "HBT-personer som har sex mot ersättning förekommer men också där är omfattningen idag omöjlig att uppskatta" (Larsdotter, Jonsson & Gäredal, 2011). Svedin och Priebe (2009) visar dock att det är betydligt vanligare att unga HBT personer i befolkningen (18 års ålder) eller bland RFSL medlemmar i åldern 17-25 år har erfarenheten att sälja sex mot ersättning.

Barn och ungdomar är traditionellt ingen målgrupp för prostitutionsgrupperna även om alla tre grupperna var öppna för att ta emot ungdomar. Socialtjänsten var den naturliga samarbetspartnern när handläggarna kom i kontakt med personer under 18 år. Nio flickor i ålder 15 – 17 år fanns registrerade i rapportbladen.

En stor andel av det totala antalet personer hade *utländsk nationalitet*, i hela gruppen 31 procent men flest i Göteborg, där 61 procent av de registrerade personerna hade utländsk nationalitet. Av dessa var 27 procent från Rumänien och lika många från Nigeria. I Stockholm hade 27 procent utländsk bakgrund och i Malmö endast elva procent, men denna siffra var osäker då nationalitet saknas i 31 procent av Malmös rapportblad.

Det *uppsökande arbetet* var i Göteborg och Malmö det vanligaste sättet att initiera kontakt med personer som säljer sex. Platsen var de traditionella prostitutionsstråken. I nästan alla

dessa kontakter var det handläggaren som tog initiativet. Uppsökande arbete på Internet hade förekommit i Malmö i nitton procent av rapportbladen. I tolv procent av dessa i form av ett introduktionsmejl till person som säljer sex via annons. Övriga hade själva via mejl kontaktat prostitutionsgruppen.

Stockholm skiljde sig från de övriga två grupperna genom att kontakten, för nästan hälften av personerna, initierades på prostitutionsgruppen eller på Spiralprojektet. I Stockholm fanns receptionist på heltid med möjlighet att lotsa personerna till Spiralprojektet eller direkt till handläggare. En tredjedel av personerna hade på eget initiativ tagit kontakten genom att antingen ta kontakt med receptionen, beställa tid till handläggare eller till gynekologisk undersökning.

För att initiera kontakt med kvinnor som säljer sex, en socialt belastad grupp, behövdes att man var synlig i det uppsökande arbetet och att prostitutionsgruppens verksamhet blev känd och kan erbjuda för målgruppen varierande och adekvata resurser tillgängliga utan långa väntetider. Exempel på sådana resurser var Spiralprojektets erbjudande om anonym provtagning och gynekologisk undersökning, Malmös erbjudande om ett preventionspaket, villkorat att överlämnandet sker personligt, samt gruppbehandlingen i Malmö som ger kvinnor med missbruksproblematik möjlighet att bearbeta sin sexualitet och prostitution. Samarbetet med andra myndigheter medförde också många kontakter med prostitutionsgruppen särskilt i Stockholm. En viktig del i prostitutionsgruppernas arbete var därför att slussa personerna rätt mellan myndigheter och organisationer.

Det totala antalet insatser som handläggarna registrerat i rapportbladen vid årets slut var 2 945, av dessa var 18 procent insatser som innebar kontakt med andra myndigheter och organisationer.

Insatserna i denna rapport har sorterats in i *kontaktförsök, råd och stöd, behandling, gyn och annat*.

I drygt en fjärdedel (27 %) av rapportbladen beskrev handläggarna en kort insats, *kontaktförsök*, där man träffade personen en eller några gånger. Kontakten var informativ med en målsättning att motivera personen att ta emot hjälp för att förändra sin situation och få personen att vilja fortsätta kontakten med prostitutionsenheten. I de flesta fall hade kontakten skett på gatan och i mindre omfattning på internet. Det var handläggaren som hade initierat kontakten i de flesta fall. En jämförelse med den första kontakten visar att drygt en fjärdedel av personerna valt att fortsätta kontakten med insatser i form av råd och stöd och i något fall behandling och gyn.

I 140 rapportblad (43 %) rubricerades kontakten som *råd och stödinsatser* med 1801 insatser motsvarande 61 procent av samtliga insatser. Insatserna som registrerats som råd och stöd var av mycket varierande art och kan beskrivas som ett motivations- och förändringsarbete utifrån de personens behov. Råd och stöd kontakten pågick i många ärenden under lång tid med många stödsamtal och kontakter med andra myndigheter och organisationer. När kontakt etablerats beskrev handläggaren en person i aktiv i prostitution och i många fall med ett aktivt missbruk och en i övrigt svår social situation. Många personer hade dåliga erfarenheter av tidigare kontakt med sociala myndigheter. Trots detta var det personen själv som hade initierat kontakten i drygt en fjärdedel av de rapportblad, som var registrerade som råd och stöd. Av dessa hade hälften haft tidigare kontakt med prostitutionsenheten. Detta ger en bild av ett omhändertagande som har stimulerat till att ta kontakt igen.

Övergången från *råd och stöd* till *behandling* var flytande i vissa rapportblad. Det uppstår ofta akuta behov i den här gruppen och det kan därför vara svårt att fullfölja planerade strukturerade insatser. Då en regelbunden behandling förutsätter en någorlunda stabil livssituation kan vägen dit vara lång och krokig och det kan bli uppehåll mm i behandlingen. Handläggarna hade i flera av behandlingsärendena registrerat första kontakt som råd och stöd eller samtal. Det kunde dels bero på att kontakt under tid utvecklats till en behandlingskontakt i form av strukturerade stöd och förändringssamtal dels berodde det på att handläggarna framförallt i Malmö och Göteborg arbetade med behandling samtidigt som de också arbetade med det uppsökande arbetet på gatan och Internet. Bedömningen av kontakten som behandling baserades på att det i rapportbladet framkommit att personen gått i bearbetande/förändrande samtal eller lösningsfokuserade samtal och där det fanns ett samtalskontrakt/behandlingskontrakt. Med denna bedömning fanns 60 registrerade rapportblad (18 procent av alla rapportblad) med totalt 905 insatser i form av behandling (31 % av samtliga kontakter).

Stockholm hade en tydlig struktur när ett ärende övergick i behandling. Varje behandlingsärende föregicks av 1-3 bedömningssamtal innan beslut om behandling tas. Vid utredningsårets slut hade 18 procent av Stockholms rapportblad motsvarande 26 rapportblad bedömts som behandlingskontakt (24 kvinnor och två män). Av de tretton personer som under utredningsåret gått i bedömningssamtal så hade tio vid utredningsårets slut påbörjat behandling eller hade tid för att påbörja behandling. Av de tre som inte påbörjade behandling hade två inte fått hemkommunen att betala behandlingen och en som blev gravid och ville därför avvakta.

Göteborg hade tolv rapportblad som bedömdes som behandling. Antalet insatser 205 med en spridning på en till fyrtyotvå insatser. Handläggaren registrerade behandling vid "första kontakt" i nio av rapportbladen. De övriga tre gick från samtal, råd och stöd och kontaktförsök in i behandling.

Malmö hade 22 rapportblad (20 kvinnor och två flickor under 18 år) som bedömdes som behandling med totalt 220 insatser med en spridning på en till sextio insatser. De flesta behandlingskontakterna hade initierats genom samarbete mellan handläggare på prostitutionsenheten och ProKrami behandlingshem för kvinnor med missbruk. Sju av de femton som påbörjade gruppbehandling hade fullföljt eller finns kvar i behandling.

Behandlingen bedrivs mycket olika i de tre prostitutionsgrupperna vilket försvårar en jämförelse. I delrapport 5 och 7 i denna rapport beskrivs personerna i behandling utförligare samt såväl en utvärdering av behandlingsinsatserna samt personernas egna "röster" – synpunkter och erfarenheter av behandlingen.

5. REFERENSER

- Larsdotter, S., Jonsson, J., & Gäredal, M. (2011). Osynliga synliga aktörer. Hbt-personer med erfarenhet av att sälja och/eller köpa sexuella tjänster. Stockholm: RFSL.
- Olsson N. (2010). *HANDLAR DET OM VAL? Sexhandel via community, chatt och portal – En rapport kring försäljning och köp av sexuella tjänster via Internets olika kontaktformer samt ungas användning av webcam i sexuella sammanhang*. Kompetenscenter Prostitution, Social Resursförvaltning, Malmö Stad. Malmö: Malmö Stad.
- Svedin, C.G., & Priebe, G. (2009). Unga, sex och Internet. I Ungdomsstyrelsen, *Se mig – unga om sex och Internet* (s.33-148). Stockholm: Ungdomsstyrelsen.
- Malmö Stad (2010). *Verksamhetsberättelse 2010*. Kompetenscenter Prostitution, Sektionen för Prostitution och uppsökande arbete, Sociala resursförvaltningen, Malmö Stad. Malmö: Malmö Stad.